

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Selbu kommune

Arkivsak: 4/22
Møtedato/tid: 09.02.2022 kl. 17:00
Møtested: Kommunestyresalen

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Forfall og spørsmål om habilitet meldes til Konsek Trøndelag IKS
v/ Torbjørn Berglann på telefon 400 67 058, eller e-post: torbjorn.berglann@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Trondheim/Steinkjer, 03.02.2022

Arnstein Trøite (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Torbjørn Berglann
rådgiver for kontrollutvalget
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør og Revisjon Midt-Norge SA

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
01/22	Rapport fra forvaltningsrevisjon - unge utenfor arbeid og utdanning
02/22	Revisjon Midt-Norge SA - rapportering av timeleveranse i 2021
03/22	Kontrollutvalgets årsmelding for 2021
04/22	Referatsaker
05/22	Eventuelt
06/22	Godkjenning av møteprotokoll

Rapport fra forvaltningsrevisjon - unge utenfor arbeid og utdanning

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Selbu kommune

Møtedato

09.02.2022

Saknr

01/22

Saksbehandler Torbjørn Berglann

Arkivkode FE - 217, TI - &58

Arkivsaknr 21/57 - 7

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar rapporten til orientering og legger den fram for kommunestyret med følgende innstilling:

1. Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp revisors anbefalinger i rapporten og særlig legge vekt på:
 - a. Å klargjøre ansvarslinjene for et helhetlig tjenestetilbud og
 - b. etablere rutiner for samarbeid mellom virksomhetene som skal gi dette tilbudet.
 - c. I tillegg bes kommunedirektøren om å vurdere og endre praksis for inntak av lærlinger, slik at kvalifiserte lærlinger fra Selbu gis prioritert.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å rapportere til kontrollutvalget om hvordan vedtaket er fulgt opp innen 31.08.2022.

Vedlegg

Rapport fra forvaltningsrevisjon - Unge utenfor arbeid og utdanning

Saksopplysninger

Kontrollutvalget bestilte en forvaltningsrevisjon med *kvalitet i helse- og omsorgsarbeidet* som overordnet tema, sak 9/21. Utvalget ønsket at revisjonen skulle belyse kommunens arbeid overfor unge voksne uten arbeid og skoletilbud, og omfatte personer i alderen 20-30 år.

Revisjon Midt-Norge har undersøkt det tverrfaglige arbeidet overfor brukerne i denne gruppa. I rapporten beskrives brukergruppa og brukernes behov, og revisor undersøker om behovene blir ivaretatt. Rapporten bygger på et bredt materiale; intervjuer med ansatte og brukere, gjennomgang av rutinebeskrivelser, kommunale planer, et utvalg journaler samt statistikk.

Resultater

Brukergruppa er sammensatt men har enkelte fellestrekk, som lite arbeidserfaring og ikke fullført videregående skole. Flere av brukerne mangler lærlingeplass, enkelte har også rus- og/eller psykiske problemer og har en krevende familiesituasjon.

Kommunen har god oversikt over brukerne og har systemer for å ivareta personvernet når brukerne har behov for bistand fra flere instanser. Det er etablert samarbeidsfora både på strategisk nivå og for enkeltbrukere. Revisor påpeker at det ikke er etablert skriftlige samarbeidsrutiner mellom de kommunale tjenestene og at samarbeidet framstår som personavhengig. Revisor sier at medarbeiderne i de involverte tjenestene er dessuten usikre på hvem som har ansvaret for at brukerne får et helhetlig tjenestetilbud.

Rapporten viser at overgangene mellom skole, praksisplass og arbeidsliv medfører risiko for at brukerne faller ut av tjenestetilbudene. Som eksempel nevnes elever som har vært i oppfølgingstjenesten i videregående skole. Dersom de ikke har tilbud om arbeid eller videre utdanning, står de i fare for å falle utenfor tjenestetilbudene.

Selbu kommune tilbyr lærlingeplasser til de beste kandidatene, uavhengig av om de er bosatt i eller utenfor kommunen. Revisor påpeker at det kan føre til at lærlinger fra Selbu blir stående uten arbeid og fullført utdanning.

Revisors konklusjon og anbefalinger

Revisor understreker betydningen av tjenesteapparatet samarbeider. Godt samarbeid bidrar til kvalitet, fornuftig ressursbruk og forenkler de ansattes arbeidshverdag. Samarbeid er også avgjørende for at brukerne skal få helhetlige tjenester. Revisor anbefaler på denne bakgrunnen å:

- etablere skriftlige samarbeidsrutiner der det er hensiktsmessig
- tydeliggjøre hvem som har ansvaret for at tjenestene blir helhetlige for brukerne
- evaluere samtykkeskjemaet
- sørge for å synliggjøre og oppdatere kontaktinformasjon slik at alle kan finne fram til rette samarbeidspartner
- vurdere praksis rundt inntak av lærlinger

Vurdering

Rapporten viser at samarbeidet mellom viktige virksomheter i kommunen framstår som personavhengig og at kunnskapen om de andre virksomhetene på området er for dårlig. Revisor mener at samarbeidet mellom tjenestene i større grad bør formaliseres.

Sekretariatet vil vise til lovgivingen på området. Her er det lagt stor vekt på at instansene i hjelpeapparatet må samarbeide bedre for å gi et best mulig tilbud til brukerne. Undersøkelsen viser at samarbeidet mellom virksomhetene i Selbu kommune må forbedres. Sekretariatet mener dette arbeidet bør gis høy prioritet, slik at disse viktige tjenestene kan gi et optimalt tilbud.

Rapporten svarer på kontrollutvalgets bestilling og er levert i henhold til avtalt frist. De viktigste anbefalingene i rapporten er videreført i forslaget til vedtak. Kontrollutvalget kan legge til grunn at kommunedirektøren også følger opp de øvrige anbefalingene.

Unge utenfor arbeid og utdanning

RAPPORT

Selbu kommune

Desember 2021

FR1166

FORORD

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne forvaltningsrevisjonen på oppdrag fra Selbu kommunes kontrollutvalg i perioden april 2021 til desember 2021.

Kontrollutvalget skal påse at forvaltningsrevisjon gjennomføres, jf. lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 23-2 punkt c). Forvaltningsrevisjon innebærer å gjøre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger¹.

Revisjonsteamet har bestått av prosjektleder/oppdragsansvarlig Merete M. Montero, prosjektmedarbeider Marit Ingunn Holmvik, og kvalitetssikrere Margrete Haugum og Leidulf Skarbø. Revisor har vurdert egen uavhengighet overfor Selbu kommune, jf. kommuneloven § 24-4 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3.

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i henhold til NKRFs² standard for forvaltningsrevisjon, RSK 001.

Vi vil takke alle som har bidratt med informasjon i prosjektet. En oversikt over tidligere gjennomførte prosjekter finnes på vår hjemmeside www.revisjonmidt-norge.no.

Trondheim, 17.12.2021

Merete M. Montero

Oppdragsansvarlig revisor

¹ Kommuneloven § 23-3, 1.ledd

² Norges Kommunerevisorforbund, www.nkrf.no

SAMMENDRAG

Denne rapporten oppsummerer revisors undersøkelser knyttet til Selbu kommunes tverrfaglige arbeid for å ivareta unge mellom 20 og 30 år som er utenfor arbeid og utdanning. Etter kontrollutvalgets ønske har undersøkelsen besvart følgende problemstilling:

- Er det etablert tverrfaglig samarbeid som ivaretar brukernes rettigheter og behov?
 - o Hvem er brukergruppen?
 - o Hva er brukernes behov?
 - o Hvordan blir behovene ivaretatt?

Revisor har basert vurderingene i rapporten på skriftlig dokumentasjon og intervju med ansatte i ulike tjenester i Selbu kommune, NAV Værnes, Selbu Trykk AS og Selbu videregående skole oppfølgingstjenesten. Videre har vi gjennomført intervju med et utvalg brukere av kommunale tjenester i aldersgruppen. Videre er det hentet sammenligningstall fra KOSTRA når det gjelder økonomisk sosialhjelp.

Konklusjonen på problemstillingen er at Selbu kommune har etablert tverrfaglig samarbeid for å ivareta brukergruppen. De som selv ønsker hjelp fra helsetjenestene, får hjelpen de har behov for.

Brukergruppen

Denne rapporten beskriver oppfølging av unge voksne i alderen 20-30 år som er utenfor arbeidsmarkedet og utdanning. Det er en sammensatt gruppe, men enkelte kjennetegn er typiske.

Kommunen kan tilby tjenester til brukere som ønsker hjelp, men kan ikke tvinge innbyggerne til å motta hjelp om ingen ber om det.

Brukernes behov og ivaretagelse av behovene

For å ivareta brukerne er det avgjørende at brukernes behov blir kartlagt og at tjenester utformes i samarbeid med brukeren. Dette er ivaretatt i Selbu kommune. De kommunale tjenestene i Selbu forespør alle brukere om samtykke til å dele personopplysninger for å lettere kunne samarbeide med andre.

Det er etablert samarbeidsfora både på strategisk nivå og individnivå. På individnivået fremstår samarbeidet som personavhengig i tilfeller der det ikke er etablert samarbeidsmøter eller ansvarsgrupper, både når det gjelder interne samarbeid og eksterne samarbeid. Det fremstår som uklart hvem som har det praktiske ansvaret for at brukernes tjenester blir helhetlige.

Det er ikke alle mottakere av økonomisk sosialhjelp som har tilbud om lavterskel aktivitet. Når brukerne er under 30 år skal det stilles krav om aktivitet, med mindre tungtveiende grunner taler mot det. Kommunen har plikt til å skaffe aktivitet til disse brukerne.

Revisor ser at overgangen mellom samarbeidende instanser er sårbar. Brukerne som avslutter hos oppfølgingstjenesten i videregående skole, uten å ha noe å gå til, står i fare for å falle utenfor. Revisor vil påpeke at kommunens praksis med å tilby lærlingeplasser til lærlinger som er bosatt utenfor kommunen, går på bekostning av lærlinger bosatt i Selbu. Det kan føre til at unge står utenfor arbeid og utdanning.

Revisor anbefaler kommunen å:

- etablere skriftlige samarbeidsrutiner der det er hensiktsmessig
- tydeliggjøre hvem som har ansvaret for at tjenestene blir helhetlige for brukerne
- evaluere samtykkeskjemaet
- sørge for å synliggjøre og oppdatere kontaktinformasjon slik at alle kan finne fram til rette samarbeidspartner
- vurdere praksis rundt inntak av lærlinger

INNHALDSFORTEGNELSE

Forord	3
Sammendrag.....	4
Innholdsfortegnelse	6
1 Innledning.....	8
1.1 Bestilling	8
1.2 Problemstillinger	8
1.3 Metode	8
1.4 Bakgrunn.....	11
1.4.1 Unge utføre	11
1.4.2 Tverrfaglig samarbeid	12
2 Tverrfaglig samarbeid for å ivareta brukernes behov	14
2.1 Problemstilling	14
2.2 Revisjonskriterier	14
2.3 Ansvarsfordeling.....	15
2.3.1 Kommunens organisering	15
2.3.2 Ansvarsfordeling mellom tjenestene	16
2.3.3 Fora for strategiske saker	20
2.4 Brukergruppen 20-30 år i Selbu kommune	21
2.5 Brukernes behov	24
2.5.1 Kartlegging.....	24
2.5.2 Samtykke til deling av personopplysninger.....	25
2.5.3 Brukermedvirkning	27
2.5.4 Om hjelpen bidrar til at brukerne får det bedre	28
2.6 Samarbeid om tjenester til brukerne	28
2.6.1 Samarbeid på individnivå	28
2.6.2 Erfaringer rundt samarbeid	30
2.6.3 Samarbeid med eksterne om brukere	31
2.6.4 Kjennskap til andre tjenester	33
2.7 Vurdering.....	33
2.7.1 Kartlegging av brukernes behov.....	33
2.7.2 Samtykke til deling av personopplysninger.....	34
2.7.3 Brukermedvirkning	35
2.7.4 Samarbeidsordninger mellom kommunale tjenester.....	35
2.7.5 Samarbeidsordninger med eksterne tjenester.....	36
2.7.6 Kjennskap til andre tjenester	36
3 Høring	37
4 Konklusjoner og anbefalinger	38
4.1 Konklusjon.....	38
4.2 Anbefalinger	39
Kilder	40

Vedlegg 1 – Utledning av revisjonskriterier	41
Vedlegg 2 – Høringssvar	45

Tabell

Tabell 1. Oversikt over utbetalt sosialhjelp (1000 kr) og antall sosialhjelpsmottakere	22
Tabell 2. Oversikt over antall mottakere av økonomisk sosialhjelp 01.01.2021-01.11.2021 (20-30 år) Selbu kommune	22

Figurer

Figur 1. Organiseringen helse og omsorgssektoren i Selbu kommune	15
Figur 2. Samtykkeerklæring i søknadsskjema om helse- og velferdstjenester	25
Figur 3. Samtykkeskjema NAV Værnes	26

1 INNLEDNING

I dette kapittelet gjennomgår vi bestilling, problemstillinger og bakgrunnen for prosjektet.

1.1 Bestilling

Med bakgrunn i Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2020, bestilte kontrollutvalget i Selbu kommune en forvaltningsrevisjon med tema kvalitet i helse- og omsorgsarbeidet. Kontrollutvalget vedtok 17.03.2021 i sak 9/21 prosjektplan med følgende fokusområder/avgrensninger:

- Unge mellom 20 og 30 år utenfor arbeid og utdanning.

Prosjektet vil se på samarbeidet mellom tjenester som tilbyr tjenester til aldersgruppen, men det avgrenses mot barnevernet.

1.2 Problemstillinger

Følgende problemstilling vil bli besvart i rapporten:

- Er det etablert tverrfaglig samarbeid som ivaretar brukernes rettigheter og behov?
 - Hvem er brukergruppen?
 - Hva er brukernes behov?
 - Hvordan blir behovene ivaretatt?

Undersøkelsen er avgrenset til personer mellom 20 og 30 år.

1.3 Metode

Prosjektet er gjennomført ved bruk av intervju og dokumentgjennomgang som datakilder for å besvare problemstillingen. Informasjonen i rapporten baserer seg i hovedsak på intervjuinformasjon, som suppleres av dokumentasjon der dette finnes. De ulike kommunale enhetene omtales i rapporten som tjenester.

Det er gjennomført oppstartsmøte med kommunedirektøren, sektorsjefen for helse og omsorg og lederen for NAV Værnes.

Intervju

Det er gjennomført intervju med følgende personer:

- Kommunedirektør
- Sektorsjef helse og omsorg
- Konstituert tjenesteleder helse, aktivitet og service

Konstituert tjenesteleder for helse, aktivitet og service hadde på intervjutidspunktet nylig tiltrådt stillingen, og kunne gi begrenset informasjon.

For å få et inntrykk av hvordan de kommunale tjenestene samarbeider, har vi valgt ut tjenester som vi antar har behov for å samhandle tett om enkeltbrukere, men også når det gjelder brukergruppene som helhet.

Det er gjennomført intervjuer med representanter fra:

- Tildelings- og koordineringsenheten
- Psykisk helsetjeneste
- Rustjenesten
- Selbutrykk
- Miljøarbeidertjenesten
- Flyktingetjenesten
- Oppfølgingstjenesten Selbu videregående skole
- NAV

Revisor har prioritert bort intervju med Brukerutvalget, fordi de i hovedsak representerer eldre brukere.

Videre har vi gjennomført korte samtaler med brukere som har takket ja til å snakke med oss. Vi har snakket med fire brukere i aldersgruppen 20-30 år.

Saksbehandlere fra de ulike tjenestene har forespurt brukerne på våre vegne. Dette både for å sikre anonymitet for de involverte dersom de ikke ønsker å delta, samt sikre at revisjonen ikke har kontaktet personer som ikke vil være i stand til å snakke med oss. Dette gjelder både samtykkekompetanse, men også personlige forhold. Dette kan bidra til en skjevhet i datamaterialet da saksbehandlerne har fått mulighet til å plukke ut aktuelle kandidater. Revisor har likevel valgt å gjøre det slik for å sikre minst mulig belastning til personer som allerede befinner seg i en krevende situasjon. Det kan være utfordrende for noen som allerede må forholde seg til flere offentlige aktører, og i tillegg bli forespurt om et intervju fra revisjonen.

De intervjuede brukerne utgjør ikke et representativt utvalg. Revisors vurdering er likevel at det gir merverdi i form av supplerende opplysninger.

Valg av intervju som metode er begrunnet ut fra behovet for dybdeinformasjon omkring tverrfaglig samarbeid i kommunen. Det var naturlig å velge ansatte i kommunen fra ulike tjenesteområder. Revisor laget en strukturert intervjuguide i forkant av intervjuene, både for ansatte og brukerne. Informantene har ikke fått tilsendt spørsmålene på forhånd, kun tema. For alle intervjuene er det skrevet referater som er verifisert av informantene. Rapporten benytter kun verifiserte intervjudata.

Dokumentgjennomgang

Revisor har undersøkt tilfeldig utvalgte journaler for brukere mellom 20 og 30 år. Det ble gjennomgått syv journaler av 13 brukere. Brukerne mottar kommunale helsetjenester, men det var ikke mulig å sortere bort de som er i arbeid eller utdanning. Det kan derfor være brukere som både er i og utenfor arbeid og utdanning. Revisor så på kartlegging av brukerens behov, vedtak og evaluering av behov, tverrfaglig samarbeid, individuell plan³, ansvarsgruppemøter⁴ og samtykkeerklæring til deling av personopplysninger. Utvalget av journaler ikke stort nok til å kunne generalisere, men gir supplerende opplysninger.

Sentrale dokumenter revisor har benyttet i prosjektet er:

- Oversikt over tverrfaglige fora og referat fra de tre siste møtene i «Samordningsteam voksne»
- Beskrivelse for tildelings- og koordineringskontor og referat fra to siste tildelingsmøter
- Ansvarsbeskrivelse saksbehandler tildelings- og koordineringskontor
- Beskrivelse for ansvarsgruppemøte
- Utkast til system for styring og internkontroll innenfor sektor helse og omsorg
- Plan for habilitering og rehabilitering
- Helse- og omsorgsplan 2020-2028
- Søknadsskjema for kommunale tjenester, herunder samtykkeskjema
- Kartleggingsskjema
- Vedtak om økonomisk sosialhjelp 2021

³ Alle som har behov for langvarige og koordinerte helse- og omsorgstjenester, har rett til å få utarbeidet en individuell plan. Planen skal kartlegge tjenestemottakerens mål, ressurser og behov for tjenester på ulike områder, samt vurdere og koordinere tiltak som kan bidra til å dekke brukerens bistandsbehov.

⁴ En ansvarsgruppe er en arbeidsform der alle instanser som er involvert rundt en bruker møtes sammen med brukeren og eventuelt pårørende, for å sikre at tjenestene ytes til beste for brukeren.

Videre har revisor mottatt oversikt over avvik innenfor helse og omsorg som gjelder samarbeid.

Revisor har også hentet informasjon fra KOSTRA for å sammenligne Selbu med andre kommuner innenfor sosialhjelp.

Revisor vurderer at innsamlet data gir et godt grunnlag til å gjøre vurderinger og svare ut problemstillingene.

1.4 Bakgrunn

1.4.1 Unge uføre

På landsbasis er 38.500 unge under 30 år uten jobb viser tall fra NAV i februar 2021. En av tre unge faller ut av videregående opplæring, og antall unge uføre øker. Psykiske lidelser er den viktigste årsaken til at unge blir uføre. Ungt utenforskap er en av de store utfordringene i det norske samfunnet i dag. Omkostningene er store både for samfunnet og for de unge det gjelder.

Inkludering av unge voksne i arbeidslivet er en stor utfordring i Norge. I Selbu kommunes helse- og omsorgsplan for 2020-2028 står følgende: «Vi ser en økning av psykiske plager, og da spesielt hos ungdom. Rusproblem gir behov for tiltak og tjenester også i Selbu, og i likhet med landet ellers ventes økt rusproblematikk blant eldre som følge av endrede levevaner.» Ungdata viser at Selbu har noe større alkoholforbruk blant ungdom enn i sammenlignbare kommuner.

Videre står det i helse- og omsorgsplanen at:

Å være i arbeid er videre den enkeltstående faktoren som har størst betydning for helse. Selbu har i dag høyere andel unge uføre enn landet og fylket. En samfunnsutvikling som styrker innbyggernes og lokalsamfunnets mulighet til å ta ansvar for helse, trivsel og mestring i alle livsfaser krever systematisk forebyggingsarbeid og tidlig innsats. For å lykkes med dette behøves samhandling både mellom tjenestene i sektoren og på tvers i kommunen.

Det er påvist tydelig sammenheng mellom lav sosioøkonomisk status, utdanning og svak deltakelse i arbeidslivet hos foreldre, og dårlig kosthold, inaktivitet, kroniske sykdommer og fedme hos barna deres. Fattigdomsbekjempelse, styrking av foreldrenes tilknytning til arbeidslivet, støttemidler (bolig, barneomsorg, aktivitetstilbud og helsetjenester) er viktige tiltak i denne sammenhengen. NAV kan gjennom sine virkemidler bidra til å hindre utenforskap hos barna i utsatte familier, og er derfor en

svært viktig part i det forebyggende samarbeidet. Resultatet vil likevel avhenge av det samlede samfunnets innsats, hvor lokalsamfunnet kanskje er den mest avgjørende.

1.4.2 Tverrfaglig samarbeid

NAV består både av kommunale og statlige tjenester. NAV skal sikre et samordnet tjenestetilbud til brukerne. Stat og kommune har selvstendig ansvar for hver sine tjenester. Staten har ansvar for arbeids- og velferdstjenestene (arbeid, trygd og pensjon). Kommunen har ansvar for de sosiale tjenestene. Regelverket for sosialtjenester fastsetter hvilke tjenester og tiltak kommunene har ansvar for. Det lovpålagte minimumet består av kvalifiseringsprogrammet⁵, sosialhjelp, opplysning, råd og veiledning, midlertidig husvære, økonomisk rådgivning og tilbud om individuell plan.

Samhandling mellom arbeid og helse er i de fleste tilfeller nødvendig for å hjelpe brukerne ut i jobb. NAV samarbeider med fagpersonell i kommunen, Distriktpsikiatrisk senter (DPS), tiltaksarrangører, fastleger med flere.

NAV kan vurdere flere tiltak og virkemidler om man står i fare for å falle utenfor arbeidslivet eller ønsker å komme i jobb. Tiltakene skal bidra til endringer over tid. Viktige mål kan være at man håndterer utfordringene sine, er motivert for å komme i arbeid, utvikler godt sosialt nettverk og gode boforhold, og at man gradvis medvirker mer aktivt og tar ansvar i tiltakene.

To virkemiddel for å ivareta brukernes helhetlige behov og samarbeid om ivaretagelsen av behovene, er ansvarsgruppe og individuell plan.

Ansvarsgrupper er ikke regulert i lovverket. En ansvarsgruppe er en arbeidsform der alle instanser som er involvert rundt en bruker møtes sammen med brukeren og eventuelt pårørende, for å sikre at tjenestene ytes til beste for brukeren. Formålet med å etablere en ansvarsgruppe rundt en bruker er at tjenestetilbudet skal bli helhetlig, koordinert og målrettet.

Brukere som har behov for langvarige og koordinerte tjenester, har rett til å få utarbeidet en individuell plan, dersom vedkommende selv samtykker til det. Individuell plan skal være et verktøy for å fremme brukernes interesser gjennom tilrettelegging av gode behandlings- og rehabiliteringsopplegg. Det er brukeren selv som peker ut hvem som kan medvirke i planen, også valg av pårørende. Tjenestene har ansvar for å sikre at andre relevante tjenester og aktører medvirker i planarbeidet. Dersom brukeren har behov for både spesialisthelsetjenester

⁵ Kvalifiseringsprogrammet er et tilbud om oppfølging og arbeidstrening. Programmet er på fulltid og skal inneholde arbeidsrettede aktiviteter, utdanning og opplæring og tett individuell oppfølging og veiledning.

og helse- og omsorgstjenester, skal kommunen sørge for at arbeidet med planen settes i gang og koordineres.

2 TVERRFAGLIG SAMARBEID FOR Å IVARETA BUKERNES BEHOV

I dette kapittelet beskriver vi tverrfaglig samarbeid i Selbu kommune og hvordan brukernes behov blir ivaretatt.

2.1 Problemstilling

Det er utarbeidet følgende problemstilling:

- Er det etablert tverrfaglig samarbeid som ivaretar brukernes rettigheter og behov?
 - Hvem er brukergruppen?
 - Hva er brukernes behov?
 - Hvordan blir behovene ivaretatt?

2.2 Revisjonskriterier

Følgende revisjonskriterier er utledet for problemstillingen:

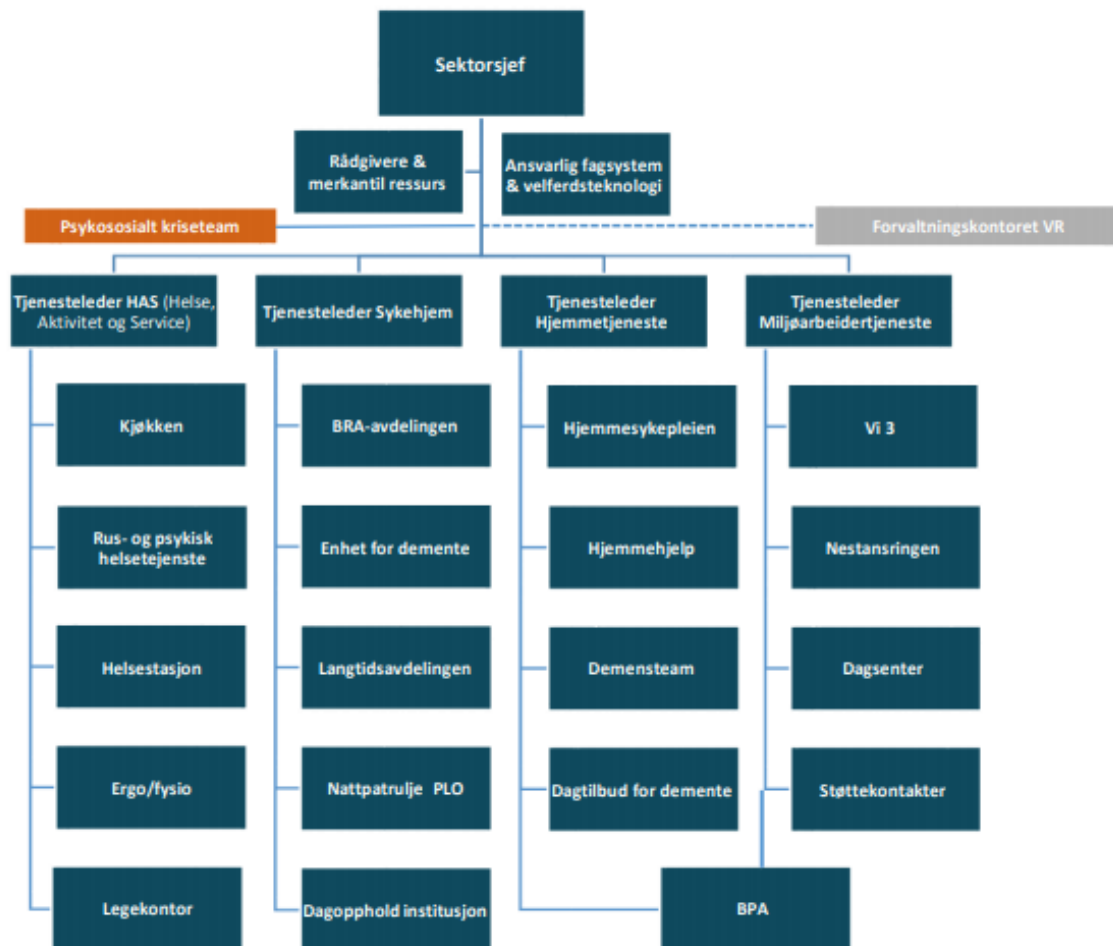
- Kommunen bør kartlegge brukernes behov for kommunale tjenester
- Kommunen skal ikke dele personopplysninger uten samtykke. Det bør være spesifisert hvor lenge samtykket varer. Det bør også gis påminnelse om at samtykke er gitt og mulighet til å trekke samtykket tilbake.
- Tjenestetilbudet skal så langt som mulig utformes i samarbeid med tjenestemottaker. Det skal legges stor vekt på hva vedkommende mener.
- Kommunen bør ha etablert samarbeidsordninger for å sikre god koordinering mellom kommunale tjenester
- Kommunen bør ha etablert samarbeid med eksterne instanser for å sikre mulighet for gode overganger (Skole, praksis, arbeidsliv)
- Kommunen bør sørge for at tjenestene har kjennskap til hverandres ansvarsområde og tilbud overfor brukerne

Utleddningen av revisjonskriteriene finnes i vedlegg 1.

2.3 Ansvarsfordeling

2.3.1 Kommunens organisering

Figur 1. Organiseringen helse og omsorgssektoren i Selbu kommune

Kilde: Selbu kommune, Helse -og omsorgsplan

Alle de fire tjenesteområdene tilbyr tjenester til brukergruppen. Revisor har valgt å sette søkelys på de kommunale tjenesteområdene helse, aktivitet og service og miljøarbeidertjenesten. I tillegg har revisor inkludert flyktningetjenesten, som organisatorisk hører under oppvekst.

Selbu kommune har et tildelings- og koordineringskontor for personer som har behov for helse- og omsorgstjenester. Dette kontoret har ansvar for tildeling av helse- og omsorgstjenester i kommunen.

De kommunale tjenestene samarbeider med NAV Værnes. Stjørdal er vertskommune for samarbeidet, og kontoret er fysisk plassert der. Det interkommunale samarbeidet om

sosialtjenester består av kommunene Frosta, Stjørdal, Meråker, Selbu og Tydal. NAV har ikke fast stedlig tilstedeværelse i Selbu. Det er etablert en vertskommuneavtale.

2.3.2 Ansvarsfordeling mellom tjenestene

Selbu kommune har fra 01.01.2020 etablert et tildelings- og koordineringskontor (ToK-kontor). Tidligere deltok Selbu kommune i Værnesregionen sitt forvaltningskontor. Selbu kommune bestemte seg for å gå ut av samarbeidet. ToK-kontoret er avhengig av å jobbe tett sammen med øvrige tjenester for å få den gode dynamikken i tjenesten, og kommunen mente de ville få til en bedra samhandling mellom ToK-kontoret og andre tjenester i Selbu ved å opprette eget kontor.

Tjenesten er delegert ansvar og myndighet for tildeling og bortfall av ulike typer tjenester. Videre har kontoret instruksjonsmyndighet over utførende virksomheters løsning av oppgaver innenfor helse- og omsorgstjenesten.

ToK-kontor og tjenesteområdene har som felles mål å utvikle et godt og effektivt samarbeid som bidrar til at kommunens innbyggere får et helhetlig og individuelt tilpasset tjenestetilbud.

Oppgavefordelingen mellom ToK-kontoret og tjenesteområdene er beskrevet slik:

ToK-kontoret

På systemnivå:

- Gi nødvendig informasjon om kommunens helse- og omsorgstjenester.
- Tilby informasjon om saksgang og gi veiledning til dem som ønsker det.
- Være koordinerende enhet (en koordinerende enhet skal legge til rette for tverrfaglig og tverrsektoriell samhandling for alle pasienter med langvarige og koordinerte helse- og omsorgstjenester). Ivareta rollen som koordinerende enhet i henhold til lovverk og kommunale retningslinjer.
- Sørge for at det avgjøres hvilken kommunal faginstans som skal ha koordineringsansvaret for komplekse sammensatte saker, når dette ikke er gitt på forhånd.
- Ha kommunikasjon med spesialisthelsetjenesten, formidle hjelpebehov og informasjon til tjenesteenhetene.
- Ha oversikt over habiliterings- og rehabiliteringsvirksomheten i kommunen og bidra til videreutvikling. Ha kjennskap til tilbud fra spesialisthelsetjenesten.

- Legge til rette for tverrfaglig og tverrsektoriell samhandling for alle pasienter/brukere med behov for langvarige og koordinerte tjenester.
- Avklare samarbeidsrutiner opp mot andre aktuelle team, råd og utvalg i Selbu kommune.
- Bidra til å etablere samarbeidsavtaler og følge opp at de fungerer etter intensjonen, for eksempel samarbeidsavtaler mellom kommunen og spesialisthelsetjenesten eller NAV.
- Etablere formelle møteplasser for brukermedvirkning og samarbeide med brukerorganisasjoner.
- Ha overordnet ansvar for, og oversikt over individuelle planer og koordinatorene. Dette innebærer å ha ansvar for å utarbeide rutiner knyttet til individuell plan, ha informasjons- og opplæringsansvar av dette opp mot interne og eksterne samarbeidspartnere, herunder opplæring av koordinatorene.
- Være pådriver for å utarbeide og revidere aktuelle planer.
- Vederlagsberegning

På individnivå:

- Ta imot henvendelser og vurdere søknader/ hjemmebesøk, kartlegge, samt innhente nødvendige opplysninger etter samtykke fra søker.
- Gi tilpasset informasjon til enkelt bruker.
- Avgjøre hvilken instans i kommunen som skal kartlegge behovet hos den enkelte søker eller familie, når henvendelsen gjelder komplekse, sammensatte saker uten klar adresse.
- Registrere nye brukere i Profil jfr. Profilhåndbok.
- Gjøre førstegangs registrering av Iplos funksjonsvariabler.
- Formidle kartlagt hjelpebehov i drøftingsmøte med den aktuelle tjenesten. Vanligvis avklares nivået i omsorgstrapp og type tjeneste, i dette møtet. Dette gjøres etter LEON prinsipp - alt forebyggende og helsefremmende arbeid bør foregå i så nær tilknytning til hjemmemiljøet som mulig.

- Vedta riktig tjenestetilbud til den enkelte søker ut fra kartlagt hjelpebehov, tverrfaglig vurdering/uttalelse, lovens vilkår og politisk vedtatt tjenestenivå i Selbu kommune etter LEON-prinsippet.
- Skrive og sende ut enkeltvedtak - både tildeling av tjenester og vederlagsberegning.

Tjenesteområdene innenfor helse og omsorg

- Sette i verk nødvendige strakstiltak på kveld, helg eller høytid når det er behov for det, samt dokumentere begrunnelse for dette i pasientjournal.
- Registrere nye pasienter som må starte med tjenester på kveld, helg eller høytid, i Profil (jfr. profilhåndbok).
- Opprette tiltaksplan i henhold til vedtak og vedtatt tiltaksstruktur i EPJ.
- Utføre tjenestene i tråd med vedtakene, men samtidig bruke sitt faglige skjønn og endre tiltak dersom situasjonen tilsier det. Dette må dokumenteres og det må meldes i fra om endringer til ToK- kontor.
- Oppdatere pasientjournalen, eks. Iplos, tiltaksplan, kontaktpersoner jfr. Profilhåndboka
- Dokumentere utførte tjenester og faglige vurderinger som gjøres i kontakt med pasient og bruker (brukermedvirkning).
- Melde endringer som krever nytt enkeltvedtak til ToK-kontor via endringsmelding eller ny kartlegging.
- Samhandle på tvers av tjenesteenheter og profesjoner for å sikre gode og helhetlige tjenester.
- Ha oppdaterte prosedyrer/rutiner som sikrer kvaliteten på de tjenestene som gis.

Alle

- Alle ansatte kan ta imot søknader og levere saksbehandlere. De kan også etter ønske fra bruker bistå med utfylling av søknad. Den som tar imot en søknad/bistår med utfylling, skal signere med navn og dato.
- Alle ansatte har et informasjons- og veiledningsansvar i direkte møte med den enkelte pasient/bruker og pårørende som er i tråd med vedtak.
- Sørge for brukermedvirkning.
- Bidra og sørge for forutsigbare og trygge overganger.

Ansvar for helhetlige tjenester i kommunen

Det er ulike tilbakemeldinger om hvem som har ansvaret for at brukerne får helhetlige tjenester.

ToK-kontoret forteller at kommunen har ansvar for å yte et helhetlig og individuelt tilpasset tjenestetilbud i henhold til ulike lovverk, samt å ivareta brukerens rettssikkerhet. Dette er delegert ned i tjenestene, hvor ToK-kontoret har koordineringsansvaret for tildeling av helse- og omsorgstjenester i Selbu kommune. Kontoret fungerer som 'en dør inn' til kommunens helse- og omsorgstjenester. Tjenestene tildeles slik at tilbudet blir mest mulig helhetlig, samt bidrar til økt livskvalitet og egenmestring.

Miljøarbeidertjenesten og psykisk helse mener at ToK-kontoret har ansvar for å se helheten i tilbudet og ha tråden i sakene. Tjenesten peker på at det er små forhold og de arbeider tett på hverandre, og at det er en fordel i samarbeidet mot felles mål.

Rustjenesten opplever at de selv har ansvaret for at tjenestetilbudet blir helhetlig, og samarbeider i hovedsak med fastlegen og ToK-kontoret. Rustjenesten beskriver ansvarsområdet til ToK som mottak av søknader, kartlegging av brukerne og kontakte den enkelte tjeneste som brukeren har behov for.

Flyktningetjenesten er ukjent med rollen til ToK-kontoret. Det pekes på at ToK-kontoret ikke har en rolle i et helhetlig tjenesteapparat foreløpig, og at det er en diffus tjeneste som få vet hva de gjør, og hvilket ansvar de har.

NAV er usikker på hvem som har ansvar for å sikre en helhetlig tjeneste, og peker på både ToK-kontoret og ansvarsgrupper som ansvarlige. Det varierer om de får til et godt koordinert samarbeid der det fungerer helt sømløst. (Hvem som har ansvar for hva, og i hvilken etat.)

Sektorsjef helse og omsorg tror kommunen kan ha en jobb å gjøre for å gjøre ToK-kontorets rolle kjent for øvrige samarbeidspartnere i kommunen. Det er ikke gjort noen spesiell jobb for å gjøre ToK-kontoret kjent innad, som for eksempel hvilke samarbeidsfora kontoret skal delta i. Unntaket er gjennom prosjektet Sammen i Selbu. Helhetsansvaret overfor den enkelte bruker når det gjelder saker under helselovgivning er tillagt sektorsjef helse- og omsorg. Noen ganger går ansvaret på tvers, eksempelvis for barn og unge. Da er det felles ansvar på tvers av etater.

Kommunedirektøren forteller at ansvaret for å gi brukerne et helhetlig tilbud i det daglige er sektorledelsens ansvar. Der brukerne har behov for tjenester fra flere sektorer, er det godt samarbeid mellom sektorsjef oppvekst og sektorsjef helse og omsorg.

2.3.3 Fora for strategiske saker

Kommunen har en gjennomgang av de tverrfaglige fora. Sektorsjef helse og omsorg sier at de ikke har fått disse til å fungere godt nok i Selbu. Det er blant annet faglig uenighet om hvorvidt individsaker skal løftes inn i større fora, jf. taushetsplikt/samtykke. Hun mener det kan være aktuelt å drøfte individsaker i team før det eventuelt blir etablert ansvarsgrupper. Det må da innhentes samtykke fra den brukeren dette gjelder. Når ansvarsgruppene er opprettet, er brukeren ivaretatt der.

Kommunen har etablert «Samordningsteam voksne», der aldersgruppen 20-30 år inngår. De møtes 4-5 ganger per år.

Følgende deltar i teamet:

- Ledelse helse og omsorg, ved sektorsjef og rådgiver – leder av forumet
- Tjenesteleder helse, aktivitet og service
- Tjenesteleder sykehjem
- Tjenesteleder hjemmetjenesten
- Tjenesteleder miljøarbeidertjenesten
- Tildelings- og koordineringskontoret ved saksbehandler
- NAV

«Samordningsteam voksne» behandler strategiske saker, som har behov for prosedyrer og retningslinjer. Teamet kan også diskutere enkeltsaker, men det blir i liten grad gjort. Sektorsjefen trekker frem at de gangene de har klart å løfte fram individsaker, har hun opplevd dette som utelukkende positivt.

Rustjenesten opplever at det er en jobb å gjøre for at «Samordningsteam voksne» skal fungere best mulig. Rustjenesten tror det er potensiale for utvikling på systemnivå.

ToK-kontoret trekker frem at «Samordningsteam voksne» blant annet har drøftet at det er dårlig med aktiviseringstilbud for de som faller utenfor. Det er ikke noe samlingssted eller dagtilbud for ungdom som har utfordringer knyttet til psykisk helse. Tildelings- og koordineringskontoret kan tildele støttekontakt og av til miljøarbeid, for eksempel mestringsopplevelser.

NAV-veileder skal delta i «Samordningsteam voksne». I løpet av tiden hun har vært i NAV (ca. 1,5 år) har hun ikke deltatt i møter i samordningsteamet. Hun har selv etterspurt deltakelse i samordningsteam, og til siste møte fikk hun innkalling kvelden før. Veilederen har ikke fått referat fra møtene.

NAV veileder opplever at det er litt for mange samarbeidsfora, og at de famler seg litt fram for å finne fram til hvem de skal ha kontakt med. Hun er opptatt av å få vite hvem hun skal ta kontakt med, og opprette kontakt med de som er aktuelle samarbeidsparter. På systemnivået opplever hun at det er vanskelig å få oversikt. NAV sitter i mange samarbeidsfora, men når de i etterkant snakker med den ansatte som skulle hatt informasjonen, så har vedkommende ikke fått den. Veilederen er usikker på om informasjonen når fram til den rette ansatte i kommunen.

Om samarbeid på individnivå, se kapittel 2.6.

2.4 Brukergruppen 20-30 år i Selbu kommune

Prosjektet er avgrenset til unge utenfor arbeid og utdanning mellom 20 og 30 år. Det som karakteriserer gruppen, er at det er myndige personer som er ansvarlige for egne liv.

Brukerne har ulike helsemessige utfordringer. Det er hovedvekt av brukere innenfor rus og psykiatri, men også brukere av miljøarbeidertjenesten (psykisk utviklingshemmede). Det er per høsten 2021 ingen flyktninger i aldersgruppen som er utenfor arbeid og utdanning.

Utfordringene varierer fra lettere til alvorlig. Noen har tilbud som for eksempel praksisplass eller arbeidsavklaring. Noen blir fulgt opp av oppfølgingstjenesten ved videregående skoler.

Generelt sett kan unge brukere utenfor arbeid og utdanning ha krevende familierelasjoner og være kastet ut hjemmefra. Det kan også være en utfordring at brukere bor hjemme lenger enn vanlig, og at problemene ikke blir tatt tak i hverken av dem selv eller omgivelsene.

Kommunedirektør, sektorsjef helse og omsorg og NAV-leder opplyser at hverken NAV eller kommunen driver, eller skal drive oppsøkende virksomhet med tanke på å innhente ungdommer som lever i utenforskap. Det forekommer at det er unge som ikke mottar tjenester fra noe hold, og som dermed ikke er registrert i noe oppfølgingssystem. Eksempel på dette er unge som bor hjemme, uten noen form for aktivitet. Dette kan skje dersom de går gjennom skoleløpet, og deretter faller ut. NAV-lederen er tydelig på at det ikke NAV sitt ansvar å ta tak i dette. Kommunen tar heller ikke tak i dette uten at det kommer inn bekymringsmeldinger.

Tabell 1. Oversikt over utbetalt sosialhjelp (1000 kr) og antall sosialhjelpsmottakere

Årstall	2017	2018	2019	2020
Brutto utbetalt sosialhjelp (1000 kr)	3266	3411	3384	2565
Antall sosialhjelpsmottakere 25-29 år	0	0	19	16
Antall sosialhjelpsmottakere 25-29 år med vilkår etter sosialtjenesteloven	5	3		9

Kilde: Kostra, bearbeidet av Revisjon Midt-Norge SA

Tabellen ovenfor viser at utbetaling av sosialhjelp har vært stabilt i 2017-2019, men med en nedgang i 2020. I 2020 var det 16 sosialhjelpsmottakere mellom 25 og 29 år, der 9 av disse hadde vedtak med vilkår. KOSTRA sin oppdeling samsvarer ikke helt med prosjektets aldersgruppe (20-30 år).

Tabell 2. Oversikt over antall mottakere av økonomisk sosialhjelp 01.01.2021-01.11.2021 (20-30 år) Selbu kommune

Antall mottakere av sosialhjelp	Mottakere som ikke er i aktivitet	Mottakere som ikke er i aktivitet under 20 år
12	2	1

Kilde: Revisjon Midt-Norge SA

Tabellen ovenfor viser at det er 12 mottakere (20-30 år) av sosialhjelp i perioden januar-oktober 2021. Det er to brukere som ikke er aktivitet, og én bruker er under 20 år.

Ifølge sosialtjenesteloven § 20a skal det stilles vilkår om aktivitet for tildeling av økonomisk støtte til personer under 30 år, med mindre tungtveiende grunner taler mot det. I rundskriv til sosialtjenesteloven punkt 4.20a1 avsnitt fire står det følgende om aktivitet:

Vilkår om aktivitet innebærer at det må kunne tilbys lavterskel aktivitetstiltak for brukere som vil ha arbeid som et langsiktig og usikkert mål, ulike grader av tilrettelagte og kompetansehevende eller kvalifiserende tiltak, og arbeidsrettede aktiviteter for personer som har arbeidsevne, men som har behov for å vedlikeholde sin kompetanse i påvente av et egnet arbeidstilbud.

I Selbu kommune kan ikke NAV stille vilkår om aktivitet, slik de gjør i andre kommuner. Det skyldes at Selbu kommune ikke har lavterskel aktivitetstiltak å tilby personer. NAV-veileder

forteller at fra NAV sin side skriver de i vedtaket til brukeren at de ikke kan stille krav da Selbu kommune ikke kan tilby aktivitet. Veileder i NAV opplever at det flytter personer til Selbu på grunn av at det ikke stilles krav om aktivitet for sosiale ytelser. Det er flere brukere i Selbu som per høsten 2021 ikke mottar økonomisk sosialhjelp, men som likevel kan ha behov for et lavterskeltilbud. Et lavterskeltilbud kan for eksempel være å bistå med praktiske oppgaver på sykehjem, vedlikehold og vaskeri.

Sektorsjef helse og omsorg forteller at Selbu kommune ikke har etablert eget aktivitetstilbud til denne brukergruppen. Aktivitetstilbud skal vurderes i hvert enkelt tilfelle. Det har vært fremmet sak om etablering av aktivitetstilbud tidligere, men behovet for et slikt tilbud er veldig varierende. Kommunen har vurdert samarbeid med Selbutrykk. Sektorsjefen har ikke kjennskap til at det flytter klienter til Selbu på grunn av manglende aktivitetsplikt i kommunen. NAV har ikke informert om dette.

I referat fra møte i «Samordningsteam voksne» av 01.03.2021, står det at sektorsjef informerer om at kommunen har mottatt en henvendelse fra NAV om aktivitet (aktivitetsplikten) for unge som faller utenfor arbeidslivet.

Kommunedirektøren forteller at kommunen har hatt kontakt med NAV om aktivitetstilbud over lengre tid. Kommunedirektøren skiller brukergruppen i to. Der brukerne er nær arbeidslivet er det greit å få til aktivitetstilbud. Den andre gruppen er de som det er omfattende arbeid med, og der sliter både kommunen og NAV. Dette handler blant annet om manglende lokaler for møtested. Det oppleves å være en tyngre gruppe å få i aktivitet.

Selbu har prøvd å etablere aktivitetstilbud. Erfaringen er at aktivitetsplikten medførte at brukerne falt ut av systemet, og avstod fra å søke sosialhjelp. Aktivitetene ble ikke brukt, og det var få brukere. Selbu kommune undersøkte et samarbeid med Selbutrykk om dette, men det var ikke økonomisk bærekraftig. Som eksempel viser kommunedirektøren til at aktivitet for 6-8 brukere hos Selbutrykk koster en million kroner. Det kan være en god investering i en større kommune, men for kostbart i en liten når det blir få brukere å fordele kostnadene på. Aktivitetstilbud vurderes løpende.

2.5 Brukernes behov

2.5.1 Kartlegging

Behovet til mange brukere blir kartlagt av tildelings- og koordineringskontoret (ToK-kontoret). Det benyttes et kartleggingsskjema i tillegg til en IPLOS⁶-kartlegging. Når det gjelder den yngre brukergruppen foreligger det ofte en diagnose i forkant av henvendelsen til ToK-kontoret. Eksempel på diagnose er: psykisk utviklingshemmet, utfordringer innen psykisk helse, autisme, ME, Tourettes, ADHD og lignende.

Miljøarbeidertjenesten har ansvar for personer med psykisk utviklingshemming, og brukerne derfra blir kartlagt av ToK-kontoret. Dersom det blir fattet vedtak om tjenester, følger miljøarbeidertjenesten opp brukeren og foretar jevnlige kartlegginger. Alle brukerne har ansvarsgruppe.

Brukerne innenfor rus, psykiatri og flyktningetjenesten blir kartlagt av fagpersonene innenfor disse tjenestene.

Rustjenesten benytter kartleggingen som et verktøy for å bygge relasjoner til brukeren, og en slik kartlegging skjer gjerne over noe tid. Kontakten med brukeren kan foregå på basen eller hjemme hos vedkommende, eller hos NAV. Det er nødvendig å få innblikk i hele livssituasjonen til brukeren. Dersom det er behov for andre tjenester kan rustjenesten koble disse på, gjerne i samarbeid med fastlege og NAV.

Psykisk helsetjeneste kartlegger selv brukerens behov. De har et eget skjema der de kartlegger livssituasjon, nettverk og annen problematikk. Målet er å favne brukerens livssituasjon i innledende samtaler. Kontakten med brukeren foregår som oftest på kontoret i lokalene der psykisk helse holder til. Noen ganger prater de mens de går tur, og av og til møter de noen i deres hjem. Brukeren selv velger stort sett møteform, men det hender psykisk helsetjeneste legger føringer, som en del av en tilhelingsprosess. For eksempel kan den ansatte foreslå tur for å bryte brukerens passivitet. Det er ikke noen tema som er for vanskelig å snakke om.

To av brukerne forteller at de ikke er så åpne, og at de ikke deler tanker og følelser med mindre noen spør. Tre av fire brukere opplever å bli sett som et helt menneske. Den siste brukeren

⁶ Individbasert pleie- og omsorgsstatistikk (**IPLOS**) er et norsk offentlig register som drives av Helsedirektoratet. Det skal registreres følgende: Rapportering av person og boforhold. Registrering av om personen er vurdert av tannhelsepersonell/lege. Om funksjonsvurdering og skårinndeling. Funksjonsvariablene. Behov for bistand og transport til arbeid, utdanning og fritid. Rapportering av diagnose.

opplever at det er vedkommende selv som setter hinder. Videre har to av fire brukere de tjenestene de har behov for. Den ene brukeren ser behov for en tjeneste, som han ikke ønsker. Den siste brukeren ser behov for en tjeneste som vedkommende ikke har fått tilbud om.

2.5.2 Samtykke til deling av personopplysninger

Innenfor helse- og omsorg er det strenge krav til behandling av personopplysninger. I utgangspunktet er det forbudt å dele helseopplysninger. Tjenestene kan behandle personopplysninger dersom det er innhentet gyldig samtykke fra brukeren. De må sikre samtykke før det inngås samarbeid mellom tjenester og ved behov for drøfting som inneholder personopplysninger.

De ulike omsorgstjenestene har rutine for å innhente samtykke, og benytter ulike samtykkeskjema.

Ved gjennomgang av journaler ble revisor oppmerksom på at en kommunalt ansatt ved én anledning hadde signert på samtykkeerklæringen. Det lå øvrige samtykkeerklæringer i journalen, som var signert av bruker selv. Sektorsjef var ikke klar over dette, men tror at det sannsynligvis kan ha blitt gjort i enkelttilfeller som en snarveg for å få tjenestene raskt iverksatt.

Eksempler på hva brukerne mener: En bruker føler seg trygg på at det ikke blir delt informasjon uten samtykke fra vedkommende. En annen bruker opplever at det er bevissthet rundt samtykke og hvilke tjenester som kan dele informasjon. Det er to brukere som ikke husker om de har signert samtykkeskjema.

Ved søknad om helse- og omsorgstjenester følger det med samtykkeskjema som en del av søknadsskjemaet.

Figur 2. Samtykkeerklæring i søknadsskjema om helse- og velferdstjenester

Når du underskriver samtykker du at _____ kommune:

- Behandler personopplysningerelektronisk.
- Kan innhente eller utlevere opplysninger fra samarbeidende personell som er nødvendige for å behandle søknaden. Samarbeidende personell kan f.eks. være lege, spesialisthelsetjenesten, pårørende, andre instanser i kommunen, NAV.
- Kan innhente inntektsopplysninger for de tjenester som det kreves egenbetaling for.

Hvis det er instanser som det ikke gis samtykke til å samarbeide med, må det fremkomme av denne fullmakten. Saksbehandler har taushetsplikt. Samtykket gjelder fram til saken er avsluttet med mindre annet blir avtalt. Samtykke kan helt eller delvis trekkes tilbake når som helst. Instans(er) som ikke har samtykke: _____

Dato: _____ Underskrift: _____
(søker/verge/foreldre)

Kilde: Selbu kommune

I samtykkeskjemaet må brukeren selv definere hvilke tjenester som ikke kan samarbeide. Videre gjelder samtykket frem til saken er avsluttet med mindre annet blir avtalt.

Et annet eksempel er samtykkeskjema NAV Værnes har utformet.

Figur 3. Samtykkeskjema NAV Værnes

NAV Værnes

Informert samtykke for

Navn: _____ Personnr: _____
 Samtykke til å utveksle taushetsbelagte opplysninger.

Innhentet informasjon håndteres av NAV i h.h.t:

- Lov om sosiale tjenester i NAV §§ 43 og 45
- Forvaltningsloven § 13.1 (vedr. Taushetsplikt), § 13a og §17
- Personopplysningsloven §§2 og 11 (informasjonsplikt)

Opplysninger som er kommet frem, både muntlig og skriftlig, vil kunne bli brukt i et samarbeid mellom kommunale, fylkeskommunale og statlige organer slik at du i størst mulig grad får den bistand som er tilpasset ditt behov.

Jeg samtykker i at opplysninger fremkommet i samtale / kartlegging med NAV, danner grunnlag for mitt og NAVs samarbeid med

☐ Barneverntjenesten
☐ Politi
☐ Oppfølgingstjenesten
☐ Videregående skole/OT tjenesten i vgs
☐ Spesialisthelsetjeneste
☐ Lege
☐ PP tjenesten
☐ Arbeidsgiver/tiltaksleverandør
☐ Foresatte: _____ og/eller _____
☐ Annet: _____

Jeg erklærer at samtykke er gitt frivillig og jeg er informert om de konsekvenser et samtykke kan føre til så langt det er praktisk mulig.

Jeg er informert om hva slags opplysninger det er aktuelt å gi, hvem som skal få tilgang på opplysningene og hva samtykket skal brukes til.

Jeg er inneforstått med at samtykket når som helst kan trekkes tilbake
 Dersom ikke annet avtales, opphører samtykket automatisk etter 12 måneder.

Informasjon er mottatt og samtykket:

Sted : _____ Dato: _____

Navn : _____

Kilde: NAV

I samtykkeskjemaet må brukeren aktivt krysse av for hvilke tjenester som kan samarbeide. Videre opphører samtykket automatisk etter 12 måneder.

De ulike tjenestene opplever at taushetsplikten i varierende grad er til hinder for samarbeid på tvers. Samtykke brukes aktivt. Der det er behov for samarbeid på tvers av tjenestene, får de stort sett samtykke fra brukerne til å dele informasjon. Å innhente samtykke skaper tillit ovenfor brukeren, ved at det synliggjøres hvilken informasjon som må deles for å kunne samarbeide

om å gi best mulig tilbud. Der samtykke ikke er gitt, anonymiseres informasjonen for å kunne drøfte saken med andre.

Det er to områder taushetsplikten oppleves som hinder for samarbeid til beste for brukeren; helsetjenestene som er omfattet av taushetsplikten til helsepersonell og barnevern. De øvrige tjenestene opplever at taushetsplikten blir håndtert strengt hos disse.

Tildelings- og koordineringskontoret opplever av og til at de får for lite informasjon om brukerne. De er avhengig av at den tjenesten som har kontakt med brukerne, kartlegger og videreformidler relevant informasjon til ToK-kontoret.

NAV diskuterer sakene ofte anonymt internt. De kan oppleve at de ikke får delt viktig informasjon med andre tjenester på grunn av taushetsplikt. De kan også oppleve at det tar lang tid før de får informasjon fra andre tjenester om brukere. Det er fare for at hjelpen blir fragmentert når informasjon ikke kan deles.

NAV opplever at det kommer henvendelser fra tjenester som ønsker informasjon. Det blir ikke gitt informasjon uten at det foreligger et formelt samtykke fra brukeren som tjenesten ønsker opplysninger om.

2.5.3 Brukermedvirkning

Brukerne opplever at de blir hørt når de er i kontakt med tjenestene og at de er tilgjengelig ved behov. Brukerne blir oppfordret til å komme med egne tiltak. Det blir trukket frem at de opplever å bli møtt som en likeverdig person, noe brukerne opplever som viktig for å skape gode relasjoner.

De ulike tjenestene forteller at tjenestetilbudet blir utformet i samarbeid med brukeren, så lenge det er mulig. Der brukeren trenger bistand, brukes verger.

En forutsetning for god medvirkning er at brukeren ønsker hjelp og selv forteller hvordan tjenestene best kan bistå.

Miljøarbeidertjenesten jobber med å gi beslutningsstøtte, slik at brukeren lettere kan ta egne valg. De er opptatt av selvbestemmelse i hverdagen og da er det viktig å være god på bruk av språk og kommunikasjon generelt.

Rustjenesten trekker frem lokalene sine som en utfordring for brukermedvirkning. Lokalene til rustjenesten er ikke godt nok egnet til slik bruk. De mangler gode fysiske rammer med for små lokaler til å skape rom og miljø. Rustjenesten har kontorer og et fellesrom som også er brukt til kontor, og mangler egnede lokaler som kan benyttes for brukermøter og reell

brukermedvirkning på flere områder av tjenesten. Nye lokaler er løftet frem i økonomiplan for perioden 2020-2023.

For å ivareta medvirkning skal NAV fungere som veileder med den kunnskap og kompetansen veilederne har, slik at brukeren får motivasjon til å gå i riktig retning, og slik at de sammen kan legge en plan og et løp for å nå brukerens ønskede mål. Dette nevnes i vedtaks form. Alle med ekstra utfordringer skal ha en plan⁷ i NAV-systemet. Det er brukeren som skal ha hovedansvaret for. Planen er utgangspunktet for arbeidet videre.

NAV forteller at brukermedvirkning er særlig viktig i Selbu kommune fordi kommunen ikke har lavterskel aktivitet å tilby brukerne. Dette er omtalt i rapportens kapittel 2.4.

2.5.4 Om hjelpen bidrar til at brukerne får det bedre

Brukerne opplever at hjelpen bidrar til at de får det bedre og ser ikke at det er noe som burde vært gjort annerledes for å hjelpe. Tre av brukerne er nylig kommet i gang med ulike aktiviteter (jobb/skole) etter å ha fått hjelp fra tjenester i kommunen.

Det er avhengig av brukernes situasjon om hjelpen bidrar til at brukeren blir selvhjulpen. Det er ikke alltid brukernes utfordringer lar seg kombinere med behandling, for eksempel aktiv rus. Ut over slike tilfeller, opplever tjenestene at brukerne blir selvhjulpet i de fleste tilfeller.

2.6 Samarbeid om tjenester til brukerne

2.6.1 Samarbeid på individnivå

Samarbeid mellom tjenester

Følgende nevnes i ulik grad som samarbeidspartnere om tjenester for voksne mellom 20 og 30 år:

- ToK-kontoret
- Fastlege
- Ergo- og fysioterapi tjenesten
- Barnevern
- Rustjenesten
- Psykiatrisk tjeneste
- Miljøarbeidertjenesten
- Flyktningetjenesten

⁷ Det er ulike typer plan, for eksempel aktivitetsplan, individuell plan, oppfølgingsplan for sykmeldte

Samarbeidsfora

Sakene til enkeltbrukere blir drøftet i ulike fora. Kommunen har følgende team, der aldersgruppen 20-30 år inngår:

- VTA-team (varig tilrettelagt arbeid). Møtes to ganger i året.
- Boligtildelingsteam. Møtes én gang i måneden.
- Tildelingsmøte helse og omsorg. Møtes ukentlig.
- Samordningsteam voksne. Møtes 4-5 ganger i året.
- Ansvarsgrupper
- Samarbeidsmøter

Det er etablert skriftlige beskrivelser for de ulike tverrfaglige møtene. Det er utformet rutiner for ansvarsgruppemøter.

«Samordningsteam voksne» behandler enkelte individsaker, som er kompliserte og der flere tjenester må inn for å løse behovet. Teamet suppleres da med aktuelle fagrepresentanter, og tjenester som ikke involveres fratre.

Individuelle planer, ansvarsgrupper og samarbeidsmøter

Individuell plan⁸ er lite brukt for brukerne i aldersgruppen. Det viser også revisors gjennomgang av journaler. Det kan hukes av i journalsystemet om individuell plan er tatt opp med brukeren, og om dette er noe brukeren ønsker.

Det benyttes i større grad ansvarsgruppemøter⁹ og uformelle samarbeidsmøter der dette er aktuelt.

Samarbeidsmøter gjennomføres der det er behov for samarbeid mellom to tjenester rundt brukeren eller ved samarbeid mellom flere tjenester over en kort periode.

I ansvarsgrupper møtes de involverte tjenestene rundt brukeren og brukeren selv. Det etableres ved behov for langvarige og sammensatte tjenester.

Av de syv brukerne revisor undersøkte journalene til, er det tre som har ansvarsgruppe. Det er ToK-kontoret som har ansvar for at det oppnevnes koordinator i ansvarsgrupper. Det vil som hovedregel være oppnevnt en koordinator fra den tjenesten som er tyngst inne i forhold til brukeren. Det kan også være at man blir enige om at en veileder fra NAV eller barnevernet

⁸ Alle som har behov for langvarige og koordinerte helse- og omsorgstjenester, har rett til å få utarbeidet en individuell plan. Planen skal bare utarbeides dersom personen selv ønsker det.

⁹ Ansvarsgruppemøte er en tverrfaglig samarbeidsgruppe i primærhelsetjenesten rundt en person med langvarige og sammensatte behov. Ansvarsgruppen består av bruker og ulike fagpersoner som har kontakt med brukeren.

tar ansvaret for brukerne. De tar hensyn til brukernes behov og relasjoner, og tilliten de har til hjelpeapparatet.

Brukerne opplever at de ulike involverte tjenestene snakker sammen til det beste for brukeren. De brukerne som har eller har hatt ansvarsgruppe synes samarbeidet fungerer godt.

2.6.2 Erfaringer rundt samarbeid

Sektorsjef helse og omsorg forteller at mye av samarbeidet foregår i samarbeidsmøter og ansvarsgruppemøter. De ulike samarbeidene fungerer godt, men sektorsjefen sier at de alltid vil være i en prosess. Selbu har en styrke som en liten og oversiktlig organisasjon.

Sektorsjef mener det samarbeides godt på lavere nivå. Hun nevner at de skal jobbe mer med rus og psykisk helsetjeneste i Selbu, organisasjonen innad og i samarbeidet med eksterne. Rus og psykisk helsetjeneste har tradisjonelt vært en tjeneste med samtaleterapi. I fremtiden er det mer behov for en oppfølgingstjeneste. Rus- og psykisk helsetjeneste har ikke hensiktsmessige lokaler, noe som ligger inne i økonomiplanen for 2023. Det er foreløpig avsatt en leilighet til samlingspunkt for brukerne. Rus og psykiskhelsetjenesten ønsker også et lavterskeltilbud for sine brukere. For å ivareta dette kan eventuelt samarbeidet med Selbutrykk utvikles videre.

ToK-kontoret opplever at samhandlingen mellom kontoret og de ulike tjenester i Selbu kommune for det meste fungerer godt.

Det er ulike tilbakemeldinger når det gjelder fysisk avstand mellom tjenester og samarbeid. Noen opplever at stor avstand ikke er en hemsko for samarbeidet. De bruker digitale løsninger, og det vil de fortsette med framover. Andre peker på at det oppleves som enklere å samarbeide med lokalt ansatte enn de som sitter ved interkommunale kontor (for eksempel barnevern og NAV). De lokalt ansatte treffer man i uformelle arena, og samarbeid er lettere når man kjenner hverandre.

Flyktningstjenesten opplever at samarbeidet med andre har fungert veldig godt. Det er enkelt å koble på riktige tjenester i en liten kommune, og de strekker seg ekstra for å få det til. Det er personavhengig hvor mye du går utenfor din egen tjeneste og kobler på andre.

Psykiatrisk tjeneste forteller at samarbeidet med andre fungerer godt. Det fungerer best når møtetidspunktene er avtalt, fordi det da er avsatt tid. Noen eksempler på utfordringer med å få etablert kontakt med andre instanser nevnes likevel; å få tak i fastleger for muntlig samtale er en utfordring. Dette løser de ved å bli med pasienten på en legetime, dersom brukeren godtar det.

Rustjenesten opplever at samarbeidsmøter fungerer godt. I samarbeidsmøter deles gjerne oppgavene mellom medlemmene, der ansvarsfordelingen avklares underveis. Rustjenesten synes det meste av samarbeid fungerer godt. Selbu kommune er ikke større enn at de kjenner hverandre og jobber mot samme mål. Rustjenesten kunne tenkt seg enda tettere samarbeid med fastlegene, men ser at det er et kapasitetsproblem for legene. Utfordringen for legene ligger på systemnivået, de har et veldig stort ansvarsområde å håndtere.

Rustjenesten forteller at for å få til et best mulig samarbeid på tvers, prøver og feiler de. De ønsker å samarbeide, men har kapasitetsmessige utfordringer. De kunne med fordel jobbet mer på systemnivå for å unngå at tilbudene blir for personavhengig, og for å gi samarbeidet en sterk forankring i organisasjonen. Selv om det er gode intensjoner, har de fortsatt mer å gå på. Rusbrukere er en marginal gruppe som ifølge rustjenesten sjelden blir prioritert politisk.

Sektorsjef helse og omsorg bekrefter at det er en del løse tråder og svake kontaktflater, og at kontakten kan være personavhengig. Samarbeidsutvalget for voksne arbeider i hovedsak på systemnivå, men man kan ta individuelle saker opp i dette organet. Puslespillet for brukerne kan være langt alvorligere enn hva enkelttjenester kan oppfatte, og for å se helheten må tjenestene samles. Sektorsjefen er av den oppfatning at man bør bli bedre på dette. Tildelings- og koordineringskontoret får ikke tilstrekkelig kunnskap om individene. Det er utfordringer rundt taushetsplikt.

2.6.3 Samarbeid med eksterne om brukere

Samarbeidspartnere

Kommunen har ikke avtaler med eksterne parter om samarbeid mellom kommunale tjenester og eksterne samarbeidspartnere.

Følgende eksterne samarbeid nevnes av kommunale tjenester:

- Pårørende
- Verger
- Selbu Trykk
- NAV
- Habiliteringstjenesten for voksne ved St. Olavs Hospital
- BUP
- Selbu videregående skole
- Aglo videregående skole
- Statsforvalteren
- Næringsforum før sammenslåing med Værnesregionen

- Frivillighetssentralen
- Politiet

Erfaringer rundt samarbeidet med eksterne

Sektorsjef helse og omsorg forteller at det ikke foreligger skriftlig samarbeidsavtale/rutiner med NAV, utover vertskommuneavtalen. Det kunne vært mer struktur på samarbeidet med NAV. Det er ikke urimelig at NAV kunne tatt et initiativ for å få til et hensiktsmessig samarbeid. Sektorsjef har hatt dialog med sin leder om dette. Av og til er det direkte kontakt mellom kommunedirektør og NAV. Sektorsjef oppfatter at det er uproblematisk å kontakte NAV.

NAV-veilederen opplever at samarbeidet fungerer godt individnivået, men at det kan bli bedre på systemnivået. Det at det fungerer godt på individnivå, skyldes engasjerte enkeltpersoner i kommunen. Hun opplever at det er utfordrende å få informasjon fra Selbu kommune når det skjer skifter i personalet der. Veilederen forteller at hun har fått signaler fra kommunale tjenester at de opplever det på samme måte når det kommer til samarbeid med NAV. NAV-veilederen har prøvd å gjøre seg synlig, med ønsker om å få være med på møter og har bedt om å bli kontaktet, men opplever ikke å ha lyktes. Det har ført til at det er opprettet egne veger inn i systemet, noe som gjør systemet veldig personavhengig. NAV har sendt kontakthinformatjon til kommunen, men NAV-veilederen er usikker på om informasjonen er videreformidlet. Per august 2021 lå det feil kontakthinformatjon for NAV-veilederen på Selbu kommunes hjemmeside.

Fagutvikleren i NAV sier at det generelt sett er utfordrende å samarbeide med små kommuner. Ulike utfordringer hos brukerne kan utfordre ressursbruken internt i kommunen. Det er generelt sett sårbart og i mye større grad personavhengig der det bare er en person på saksområdet.

Flere i de kommunale tjenestene trekker frem at rulling av veiledere innenfor NAV har vært en utfordring, og at den lidende part er brukerne. Brukerne skifter kontaktperson ofte, og har ofte problemer med å få tak i rette person på telefon. Det er også en utfordring at brukerne må fortelle historiene sine gjentatte ganger. Når man får en veileder fra NAV, fungerer samarbeidet godt.

Oppfølgingstjenesten ved Selbu videregående skole savner en koordinator i kommunen for ungdommer som ikke er en del av det ordinære skoleløpet. Mange bidragsytere kan gjøre situasjonen uoversiktlig. Oppfølgingstjenesten har ansvar for å følge opp ungdom mellom 16 og 21 år med rett til videregående opplæring, som ikke er i opplæring eller arbeid. Når brukeren ikke faller under oppfølgingstjenestens ansvar lenger er det ingen som følger opp videre med mindre brukeren selv søker om, og får kommunale tjenester. Det glipper mest for brukere som har dårlig psykisk helse.

Det er enighet mellom NAV og oppfølgingstjenesten at det er for få læreplasser i Selbu kommune. Det er nok læreplasser innen byggfagene, men innen helsefagene er det for lite. Innen barn- og ungdomsfaget var det to som ikke fikk læreplass siste år. Helse har mange læreplasser, men ikke nok. Oppfølgingstjenesten råder elevene til å søke utenom kommunen slik at de slipper å vente på plass. Selbu kommune velger de beste kandidatene uavhengig av om de er fra kommunen eller ei. Oppfølgingstjenesten forteller at det ikke er slik i nabokommunene Stjørdal og Trondheim, der prioriteres egne først. De som får læreplass andre steder, mestrer kanskje ikke å bo borte /turnusarbeid. Det går utover de svakeste som etter oppfølgingstjenestens syn burde blitt prioritert og fått læreplass først. Praksisplass i egen kommune er et anbefalt tiltak. Oppfølgingstjenestene fra ulike videregående skoler samarbeider, og elever fra Selbu kan få praksis på Stjørdal, men offentlig kommunikasjon er for dårlig til at dette fungerer og en del av elevene har ikke førerkort.

2.6.4 Kjennskap til andre tjenester

Fra oppstartsmøtet med ledelsen i kommunen og ledelsen i NAV fremgår det at det er forbedringspotensial når det kommer til å vite hvem man kan samarbeide med.

Intervjuinformasjon viser at det kan være en utfordring å ha oversikt over hva andre instanser kan tilby av tjenester til brukergruppen. Det er enighet om at de kommunale tjenestene til en viss grad har oversikt over hva andre tjenester kan bidra med overfor brukere. Dette er noe de ulike tjenestene er oppmerksomme på. De tar kontakt med andre tjenester, og blir eventuelt videresendt til rette vedkommende.

2.7 Vurdering

Nedenfor vurderes innhentet informasjon opp mot revisjonskriteriene.

2.7.1 Kartlegging av brukernes behov

Kommunen bør kartlegge brukernes behov for kommunale tjenester

Den tjenesten brukeren henvender seg til, har ansvar for å kartlegge brukerens behov ut fra det aktuelle tjenesteområdet og vurdere behov for å koble inn andre tjenester. Revisor ser at brukernes behov blir kartlagt, og at kartleggingen gjøres bredt. Det benyttes ulike kartleggingsskjema for kartleggingen, men alle ivaretar helheten i brukerens livssituasjon og behov.

2.7.2 Samtykke til deling av personopplysninger

Kommunen skal ikke dele personopplysninger uten samtykke. Det bør være spesifisert hvor lenge samtykket varer. Det bør også gis påminnelse om at samtykke er gitt og mulighet til å trekke samtykket tilbake.

Innenfor helse- og omsorg er det strenge krav til behandling av personopplysninger. I utgangspunktet er det forbudt å dele helseopplysninger. Tjenestene kan dele personopplysninger dersom det er innhentet gyldig samtykke fra brukeren. De må sikre samtykke før det inngås samarbeid mellom tjenester og ved behov for drøfting som inneholder personopplysninger.

De ulike tjenestene har rutine for å innhente samtykkeerklæringer. Brukerne står fritt til å gi samtykke. Det er en vesentlig forskjell mellom samtykkeskjemaene som benyttes av ToK-kontoret og NAV. I samtykkeskjemaet som ToK-kontoret benytter må brukeren selv definere hvem som ikke kan samarbeide. I samtykkeskjemaet som NAV benytter er det listet opp ulike tjenester, der det kan hukes av om samtykke ikke gis for utvalgte tjenester. Det kan være utfordrende for en bruker å definere tjenester selv, og det er derfor vanskelig for en bruker å innskrenke samtykket.

Revisor vil påpeke at for at et samtykke skal være gyldig, må det blant annet være gitt gjennom en aktiv handling. I saken der en kommunalt ansatt hadde signert samtykkeerklæringen, var akkurat den samtykkeerklæringen ugyldig.

For å unngå tvil anbefaler Datatilsynet at man spesifiser hvor lenge et samtykke er tiltenkt å vare når man ber om det. Hos ToK-kontoret varer samtykket til saken er avsluttet, mens i NAV varer samtykket i 12 måneder dersom ikke noe annet avtales. Det kan være vanskelig å definere når en sak er avsluttet, og revisor anbefaler derfor at sluttidspunkt for samtykket tydeliggjøres.

Datatilsynet anbefaler at man med rimelige intervaller minner den enkelte på at de har gitt samtykke og at det kan trekkes tilbake. Revisor er usikker på om dette blir gjort i alle saker, og viser til at det var to brukere som ikke husket om de hadde gitt samtykke til deling av personopplysninger.

2.7.3 Brukermedvirkning

Tjenestetilbudet skal så langt som mulig utformes i samarbeid med tjenestemottaker. Det skal legges stor vekt på hva vedkommende mener.

Brukerne har rett til å medvirke ved undersøkelser, behandling og valg av tjenestetilbud, og tjenestene har plikt til å involvere brukeren. Medvirkning bør være førende for alt arbeid og samarbeid.

Revisor ser at de ulike tjenestene er opptatt av medvirkning, og å veilede brukerne til å ta egne beslutninger.

De brukerne revisor har vært i kontakt med, opplever å bli hørt.

2.7.4 Samarbeidsordninger mellom kommunale tjenester

Kommunen bør ha etablert samarbeidsordninger for å sikre god koordinering mellom kommunale tjenester

Selbu kommune har et tildelings- og koordineringskontor som skal arbeide både systematisk og individbasert med koordinering av tjenester. Innhentet informasjon tyder på at det er noe usikkerhet i organisasjonen om hvem som har ansvaret for at brukerne får helhetlige tjenester.

Kommunens intensjon med «Samordningsteam voksne» var at de skulle diskutere strategiske saker og utfordrende enkeltsaker. Forumet er i liten grad benyttet til enkeltsaker. NAV-veilederen som har ansvar for brukerguppen under 30 år, savner deltakelse og informasjon om strategiske møter.

Der en bruker har behov for sammensatte tjenester er det andre fora enn de som er nevnt over, som benyttes. Det kan opprettes samarbeidsmøter, ansvarsgruppemøter og individuelle planer. I hovedsak er det samarbeidsmøter og ansvarsgruppemøter som benyttes.

Det er ikke etablert skriftlige samarbeidsrutiner mellom de kommunale tjenestene. Samarbeidet fremstår som personavhengig og sårbart ved fravær eller skifte av personale.

2.7.5 Samarbeidsordninger med eksterne tjenester

Kommunen bør ha etablert samarbeid med eksterne instanser for å sikre mulighet for gode overganger (Skole, praksis, arbeidsliv)

Selbu kommune har ikke skriftlige samarbeidsavtaler med eksterne samarbeidspartnere.

Selbu kommune har inngått et interkommunalt samarbeid med den kommunale delen av NAV. NAV er en viktig samarbeidspartner for helsetjenestene i Selbu. NAV har tjenester som omfatter økonomi rådgivning, familie, hjemme, og bosituasjon, arbeid og aktivitet, helse, fritid og nettverk. Flere av de opplistede temaene vil ha betydning for, eller være overlappende med andre kommunale tjenesters ansvarsområde. Samarbeidet med NAV fremstår som personavhengig, og det er utfordringer fra både kommunen og NAV sin side å få tak i rette vedkommende. Det er av stor betydning at dette fungerer godt, og avklarte samarbeidsforhold vil kunne bidra til bedre resultater.

Det er etablert samarbeid med eksterne i formelle samarbeidsfora. Det er videre etablert samarbeid med instanser som er relevante å samarbeide med rundt brukere.

Revisor ser at overgangen mellom samarbeidende instanser er sårbar. Brukerne som avslutter hos oppfølgingstjenesten i videregående skole, uten å ha noe å gå til, står i fare for å falle utenfor. Revisor vil påpeke at kommunens praksis med å tilby lærlingeplasser til lærlinger som er bosatt utenfor kommunen, går på bekostning av lærlinger bosatt i Selbu. Det kan føre til at unge står utenfor arbeid og utdanning.

Kommunen har ikke har ansvar for å oppsøke brukere for å tilby kommunale tjenester. Det er i slike tilfeller opp til brukeren selv å ta kontakt ved behov.

2.7.6 Kjennskap til andre tjenester

Kommunen bør sørge for at tjenestene har kjennskap til hverandres ansvarsområde og tilbud ovenfor brukerne.

Tjenestene har ikke tilstrekkelig kjennskap til hverandres ansvarsområde og tilbud ovenfor brukerne. Det er likevel slik at de som arbeider i de ulike kommunale tjenestene er opptatt av at brukerne skal få helhetlige tjenester. Dersom en ansatt er usikker på hvem som skal kontaktes for å ivareta en brukers behov, forhører vedkommende seg og blir eventuelt videresendt om den ansatte ikke kontakter rette vedkommende.

3 HØRING

En foreløpig rapport ble sendt på høring til kommunedirektør i Selbu kommune 30.11.2021.

Revisor mottok høringssvar i epost av 15.12.2021, som ligger vedlagt rapporten. I eposten fremgår det at kommunedirektøren ikke har noe å bemerke til rapporten.

4 KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER

Følgende problemstilling besvares i rapporten:

- Er det etablert tverrfaglig samarbeid som ivaretar brukernes rettigheter og behov?
 - o Hvem er brukergruppen?
 - o Hva er brukernes behov?
 - o Hvordan blir behovene ivaretatt?

4.1 Konklusjon

Det er i hovedsak etablert tverrfaglig samarbeid som ivaretar brukernes rettigheter og behov. De som selv ønsker hjelp fra helsetjenestene, får hjelpen de har behov for.

Brukergruppen

Denne rapporten beskriver oppfølging av unge voksne i alderen 20-30 år som er utenfor arbeidsmarkedet og utdanning. Det er en sammensatt gruppe, men enkelte kjennetegn er typiske. De har ofte lite eller ingen arbeidserfaring. Det kan være brukere som ikke har fullført videregående skole. Det er også brukere som står uten lærlingeplass.

Noen av brukerne har rusproblemer og/eller psykiske helseproblemer. Generelt sett kan brukere ha krevende familierelasjoner og være kastet ut hjemmefra. Det kan også være en utfordring at brukere bor hjemme lenger enn vanlig, og at problemene ikke blir tatt tak i hverken av dem selv eller omgivelsene.

Kommunen kan tilby tjenester til brukere som ønsker hjelp, men kan ikke tvinge innbyggerne til å motta hjelp om ingen ber om det.

Brukernes behov og ivaretagelse av behovene

For å ivareta brukerne er det avgjørende at brukernes behov blir kartlagt og at tjenester utformes i samarbeid med brukeren. Dette er ivaretatt i Selbu kommune.

Ved kartlegging må den enkelte tjeneste vurdere behov for flere kommunale tjenester. Om man allerede har kontakt med andre tjenester, må disse søke kontakt med hverandre og vurdere i fellesskap om det bør etableres formelt samarbeid og i hvilket omfang. De kommunale tjenestene i Selbu forespør alle brukere om samtykke til å dele personopplysninger for å lettere kunne samarbeide med andre.

Det er etablert samarbeidsfora både på strategisk nivå og individnivå. På individnivået fremstår samarbeidet som personavhengig i tilfeller der det ikke er etablert samarbeidsmøter eller ansvarsgrupper, både når det gjelder interne samarbeid og eksterne samarbeid. Det er av stor betydning at sammenfallende eller tilstøtende tjenester samarbeider. Et godt samarbeid vil

bidra til kvalitet i tjenestene, fornuftig ressursbruk i kommunen og forenkle ansattes arbeidshverdag. Det er også avgjørende for at brukerne skal få helhetlige tjenester. Det fremstår som uklart hvem som har det praktiske ansvaret for at brukernes tjenester blir helhetlige.

Det er ikke alle mottakere av økonomisk sosialhjelp som har tilbud om lavterskel aktivitet. Når brukerne er under 30 år skal det stilles krav om aktivitet, med mindre tungtveiende grunner taler mot det. Kommunen har plikt til å skaffe aktivitet til disse brukerne. Det blir også pekt på behov for et lavterskeltilbud til personer med lettere og moderate psykiske helse- og rusutfordringer.

4.2 Anbefalinger

Revisor anbefaler kommunen å:

- etablere skriftlige samarbeidsrutiner der det er hensiktsmessig
- tydeliggjøre hvem som har ansvaret for at tjenestene blir helhetlige for brukerne
- evaluere samtykkeskjemaet
- sørge for å synliggjøre og oppdatere kontaktinformasjon slik at alle kan finne fram til rette samarbeidspartner
- vurdere praksis rundt inntak av lærlinger

KILDER

- Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven)
- Rundskriv til Lov om sosiale tjenester i NAV
- KOmmune-STat-RApportering (KOSTRA)
- Datatilsynets informasjon om samtykke
- FAFO «Trøbbel i grenseflatene» 2020:02
- Selbu kommunes plan for habilitering og rehabilitering
- Selbu kommunes Helse- og omsorgsplan 2020-2028
- Selbu kommunes beskrivelse av ToK-kontoret
- ToK-kontorets samtaleguide og iplos
- Selbu kommunes oversikt over systematiske tverrfaglige fora
- Selbu kommunes beskrivelse av ansvarsgruppemøte
- Selbu kommunes søknadsskjema for helse- og omsorgstjenester

VEDLEGG 1 – UTLEDNING AV REVISJONSKRITERIER

Ifølge forskrift om kontrollutvalg og revisjon (§15) skal det etableres revisjonskriterier for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Revisjonskriterier er de krav og forventninger som forvaltningsrevisjonsobjektet skal revideres/vurderes i forhold til. Disse kriteriene skal være begrunnet i, eller utledet av, autoritative kilder innenfor det reviderte området. Slike autoritative kilder kan være lov, forskrift, forarbeider, rettspraksis, politiske vedtak (mål og føringer), administrative retningslinjer, samt statlige føringer og praksis. I denne forvaltningsrevisjonen har vi benyttet oss av følgende kilder til revisjonskriterier:

Kapittel 1 i lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven) omhandler lovens formål og virkeområde. I § 1 går det frem at formålet med loven er å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, og fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet. Loven skal dessuten bidra til at utsatte barn og unge og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud, samt til likeverd, likestilling og forebygging av sosiale problemer.

Sosialtjenestelovens formålsparagraf lyder i sin helhet (§ 1):

Formålet med loven er å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, og fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet. Loven skal bidra til at utsatte barn og unge og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud. Loven skal bidra til likeverd og likestilling og forebygge sosiale problemer.

Ifølge sosialtjenesteloven § 3 har kommunen ansvar for å utføre oppgaver etter loven som ikke er lagt til et statlig organ, og for å yte tjenester etter loven til alle som oppholder seg i kommunen. Det påligger et krav om at de tjenestene kommunen yter skal være forsvarlige (§ 4), samt at kommunen skal føre internkontroll for å sikre at virksomhet og tjenester er i samsvar med krav i lov og forskrift (§ 5). I § 7 er det videre spesifisert at den enkelte kommune har et økonomisk ansvar for tjenester som utføres etter sosialtjenesteloven, og at den enkelte kommune skal sørge for nødvendige bevilgninger for å yte de tjeneste kommunen etter loven har ansvar for.

I lovens kapittel 3 er det redegjort for generelle oppgaver kommunen har ansvar for å utføre. Disse omfatter blant annet å spre kunnskap og informasjon om tjenester i kommunen (§ 12), samarbeide med andre deler av forvaltningen (§ 13) og frivillige organisasjoner (§ 14) og medvirke til å skaffe boliger til vanskeligstilte som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet (§ 15).

Samarbeid med andre tjenester er regulert i sosialtjenesteloven § 13:

Kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen skal medvirke til at sosiale hensyn blir ivarettatt av andre offentlige organer som har betydning for at formålet med loven blir oppnådd». Det heter videre: «Kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen skal samarbeide med andre sektorer og forvaltningsnivåer når dette kan bidra til å løse oppgavene som den er pålagt etter denne loven.» Det innebærer blant annet at sosialtjenesten skal samarbeide med andre tjenester om tilbudet til unge sosialhjelpsmottakere.

Kapittel 4 i loven omhandler de individuelle tjenestene kommunen har ansvar for å sikre for kommunens innbyggere. Disse omfatter blant annet å gi opplysning, råd og veiledning som kan bidra til å løse eller forebygge sosiale problemer (§ 17), økonomisk stønad til personer som ikke kan sørge for sitt livsopphold (§§ 18-26), midlertidig botilbud for personer som ikke klarer det selv (§ 27) og utarbeidelse av individuell plan for personer med behov for langvarige og koordinerte tjenester (§ 28). Videre stilles det i kapittel 4 krav til kommunen om å sikre kvalifiseringsprogram for arbeidslivet for personer kvalifiserer for dette (§ 29) og til hva dette programmet skal inneholde (§ 30) og hvordan det skal gjennomføres (§§ 31 og 32).

I sosialtjenesteloven § 17 står det:

Kommunen skal gi opplysning, råd og veiledning som kan bidra til å løse eller forebygge sosiale problemer.

I Arbeids- og velferdsdirektoratets rundskriv nummer 35 om sosialtjenesteloven stod det blant annet (4.17.2.1, versjon sist endret 10.08.2021) dette:

NAV-kontoret skal på bakgrunn av sin råd- og veiledningsplikt ha et helhetlig fokus på tjenestemottakerens livssituasjon på ulike områder, som arbeid og aktivitet, helse, fritid, hjemmesituasjon, omsorgsoppgaver, boligforhold, nettverk og økonomi.

Et utgangspunkt for et slikt helhetlig fokus må nødvendigvis være at sosialtjenesten er kjent med mottakernes situasjon på de nevnte områdene, enten ved at de kartlegger brukernes situasjon selv eller får informasjon fra andre tjenester. Personvernregelverket setter begrensninger for deling av personopplysninger. Innenfor helse- og omsorg er det strenge krav til behandling av personopplysninger. I utgangspunktet er det forbudt å dele helseopplysninger. Tjenestene kan behandle personopplysninger dersom det er innhentet gyldig samtykke fra brukeren. De må sikre samtykke før det inngås samarbeid mellom tjenester og ved behov for drøfting som inneholder personopplysninger. For å unngå tvil om hvor lenge et samtykke er gyldig, anbefaler Datatilsynet at man spesifiser hvor lenge et samtykke er

tiltenkt å vare når man ber om det. Datatilsynet anbefaler også at man med rimelige intervaller minner på den enkelte at de har gitt samtykke og at det kan trekkes tilbake.

Sosialhjelp skal være samfunnets siste økonomiske sikkerhetsnett. Sosialhjelpen skal sikre at alle har tilstrekkelige midler til livsopphold. Har man rett til sosialhjelp, innebærer det at man ikke har nok å leve av: Retten til økonomisk stønad gjelder «de som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter», slik det heter i sosialtjenesteloven § 18.

I sosialtjenesteloven § 18 slås det fast at sosialstønad bør ta sikte på å gjøre mottakerne selvhjulpne. Formålet med loven (§ 1) er «å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, og fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet». Det er viktig at sosialtjenesten setter inn tiltak for unge sosialhjelpsmottakere for å redusere risikoen for utenforskap, manglende eller svak tilknytning til arbeidslivet, avhengighet av sosialhjelp og fattigdom.

I sosialtjenestelovens forarbeider omtales økonomisk stønad som følger (Ot.prp. nr. 29 (1990–1991), s. 79):

Hovedformålet med bestemmelsene om økonomisk stønad i forslaget er å gjøre vedkommende selvhjulpne, og å sikre økonomisk trygghet for de som ikke er i stand til å skaffe seg det på annen måte. I likhet med dagens regler skal årsaken til hjelpebehovet være uten betydning. Hjelpen må også ha et videre siktemål enn bare å sikre den enkelte det som er mest nødvendig for vedkommendes livsførsel. Hjelpen skal primært gis med henblikk på å gjøre klienten selvhjulpne.

Lovens kapittel 5 omhandler saksbehandling av saker som omhandler søknad om/tildeling av sosiale tjenester. I § 41 er det spesifisert at forvaltningsloven gjelder i disse sakene, med de særregler som er fastsatt i sosialtjenesteloven. Videre er det i kapittelet blant annet spesifisert plikt til å rådføre seg med tjenestemottaker ved utforming av tjenestetilbudet (§ 42), samarbeid med tjenestemottaker om innhenting av opplysninger (§ 43), taushetsplikt (§ 44) og klagerett og klagebehandling (§§ 47 og 48).

Samarbeid med tjenestemottaker I sosialtjenesteloven § 42 heter det: «Tjenestetilbudet skal så langt som mulig utformes i samarbeid med tjenestemottaker. Det skal legges stor vekt på hva vedkommende mener.» I NAV-loven § 15 annet ledd heter det: «Kontoret skal tidligst mulig avklare brukerens helhetlige behov. Tjenestetilbudet skal så langt som mulig utformes i samarbeid med brukeren.»

Rapporten fra FAFO «Trøbbel i grenseflatene» belyser utfordringer som ligger i grenseflatene mellom tjenester i kommuner. Ansvar skyves mellom tjenester, informasjon glipper og ingen tar ansvar for helheten eller koordineringen av tjenestene. Manglende samarbeid kan føre til at behov ikke oppdages tidlig nok, og personer ikke får den oppfølgingen de trenger. Rapporten erkjenner behovet for bedre samarbeid og samordning, men at det krever:

- kjennskap i ulike sektorer til hva andre tjenester kan bidra med overfor målgruppen
- strukturer for informasjonsutveksling, samarbeid og samordning
- reguleringer av samarbeid og samhandling
- økonomi- og finansieringssystemer for tverrsektorielle innsatser
- samhandlingskompetanse i de ulike velferdsprofesjonene

På bakgrunn av redegjørelsen over er følgende revisjonskriterier utledet:

- Kommunen bør kartlegge brukernes behov for kommunale tjenester
- Kommunen skal ikke dele personopplysninger uten samtykke. Det bør være spesifisert hvor lenge samtykket varer. Det bør også gis påminnelse om at samtykke er gitt og mulighet til å trekke samtykket tilbake.
- Tjenestetilbudet skal så langt som mulig utformes i samarbeid med tjenestemottaker. Det skal legges stor vekt på hva vedkommende mener.
- Kommunen bør ha etablert samarbeidsordninger for å sikre god koordinering mellom kommunale tjenester
- Kommunen bør ha etablert samarbeid med eksterne instanser for å sikre mulighet for gode overganger (Skole, praksis, arbeidsliv)
- Kommunen bør sørge for at tjenestene har kjennskap til hverandres ansvarsområde og tilbud overfor brukerne

VEDLEGG 2 – HØRINGSSVAR

SV: Høringsrapport forvaltningsrevisjon Unge utenfor arbeid og utdanning

Kvål Ragnhild Wesche <Ragnhild.Wesche.Kval@selbu.kommune.no>
Til Merete M. Montero

[Svar](#) [Svar til alle](#) [Videresend](#) [...](#)

ons. 15.12.2021 13:41

Kommunedirektøren har ikke noe å bemerke til rapporten.

mvh

Ragnhild Wesche Kvål
Sektorsjef helse og omsorg
Selbu kommune
Tlf: 95765674 (73816700)
Epost: ragnhild.wesche.kval@selbu.kommune

Vi gjør oppmerksom på at journalpliktig e-post blir registrert i vårt arkivsystem

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidt norge.no

Revisjon Midt-Norge SA - rapportering av timeleveranse i 2021

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Selbu kommune

Møtedato

09.02.2022

Saknr

02/22

Saksbehandler Torbjørn Berglann

Arkivkode FE - 033

Arkivsaknr 20/185 - 30

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar rapporteringen til orientering.

Vedlegg

Rapportering av timer til risiko- og vesentlighetsvurderinger, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll - 2021

Saksopplysninger

Kontrollutvalget disponerer en timeressurs hos Revisjon Midt-Norge til forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og andre undersøkelser. Timeressursen inkluderer også tidsbruk i forbindelse med reiser og møter. For valgperioden 2020-2023 utgjør timeressursen 1360 timer totalt, eller gjennomsnittlig 340 timer per år.

I 2021 leverte selskapet 390,21 timer, som ble brukt til risiko- og vesentlighetsvurderinger, 1 forvaltningsrevisjon og 1 eierskapskontroll.

Sammen med restansen fra de to foregående årene disponerer kontrollutvalget om lag 580 timer i 2022.

Vurdering

De disponible timeressursene for 2022 gir muligheter til å for eksempel bestille én forvaltningsrevisjon og én eierskapskontroll i løpet av året.

Kontrollutvalget behøver ikke foreta seg noe i saken og kan ta den til orientering.

Konsek Trøndelag IKS
v/Torbjørn Berglann

Kontaktperson:
Tor Arne Stubbe

Dato og referanse:
30.1.22 TAS

Revisjon Midt-Norge SA
Brugata 2
7715 Steinkjer

Besøksadresse:
Brugata 2
7715 Steinkjer

Org nr: 919 902 310 mva

Bank: 4270 18 38658

M post@revisjonmidt norge.no

T +47 907 30 300

Rapportering til kontrollutvalget i Selbu kommune

Kontrollutvalget har ihht leveranseavtale en tilgjengelig timeressurs på 340 timer pr år til risiko- og vesentlighetsvurdering, forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll i perioden 2020-2023. Timerammen inkluderer reiser, møter osv.

I 2021 har RMN blant annet utført følgende:

- Risiko- og vesentlighetsvurdering
- FR: Helse- og omsorg
- EK: Kommunens generelle eierstyring

Timeforbruk 2021: 390,21

Timeforbruk 2020: 46,92

Revisjon Midt-Norge har som ambisjon at kontrollutvalget skal kunne utnytte sin årlige timeressurs mest mulig fleksibelt i perioden 2020-2023. Det vil si at et eventuelt mer-/mindreforbruk av timer søkes utlignet over 4-årsperioden.

Med vennlig hilsen

Tor Arne Stubbe
Fagleder forvaltningsrevisjon

Direkte ☎ 98608070 eller ✉ tor-arne.stubbe@revisjonmidt norge.no

220130_Rapportering leveranseavtale Selbu

Signers:

<i>Name</i>	<i>Method</i>	<i>Date</i>
Stubbe, Tor Arne	BANKID_MOBILE	2022-01-30 18:50

This document package contains:

- Closing page (this page)
- The original document(s)
- The electronic signatures. These are not visible in the document, but are electronically integrated.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Kontrollutvalgets årsmelding for 2021

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Selbu kommune

Møtedato

09.02.2022

Saknr

03/22

Saksbehandler Torbjørn Berglann

Arkivkode FE - 033, TI - &14

Arkivsaknr 21/27 - 5

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget legger årsmelding for 2021 fram for kommunestyret med denne innstillinga: Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsmelding til orientering.

Vedlegg

Årsmelding 2021

Saksopplysninger

Kontrollutvalget er kommunestyrets kontrollorgan og skal rapportere om sin virksomhet til kommunestyret. Det vedlagte utkastet til årsmelding oppsummerer aktiviteten i 2021. Kontrollutvalget vedtar den endelige årsmeldinga på bakgrunn av forslaget og innspill i møtet.

Kontrollutvalget står for den løpende kontrollen med kommunen og kommunens virksomhet på vegne av kommunestyret. Utvalget rapporterer sine saker til kommunestyret gjennom året. Årsmeldinga gir en oversikt over foregående års aktivitet, og gir kommunestyret et innblikk i kontrollutvalgets virksomhet. Kommunestyret har til enhver tid, og kanskje særlig i tilknytning til behandlingen av årsmeldingen, anledning til å komme med synspunkter på kontrollarbeidet.

Kontrollutvalgets arbeid krever et godt samarbeid med kommunestyret, administrasjonen og revisjonen, formålet er å bidra til en velfungerende forvaltning og tillit til kommunen.

Konklusjon

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å oversende årsmeldingen til kommunestyret til orientering.

Konsek
TRØNDELAG IKS Kontrollutvalgenes sekretariat

Kontrollutvalgets årsmelding 2021

Selbu kommune

Innholdsfortegnelse

1.	Om kontrollutvalget, mandat og sammensetning	3
1.1	Kontrollutvalgets sammensetning i 2021	3
1.2	Reglement for kontrollutvalget	3
1.3	Rammer for utvalgets arbeid	3
1.4	Kontrollutvalgets ressurser	4
2.	Lovpålagte oppgaver	5
2.1	Regnskapsrevisjon	5
2.2	Forvaltningsrevisjon	5
2.3	Eierskapskontroll	5
2.4	Påse-ansvar overfor revisor	5
3.	Annet arbeid i utvalget	6
3.1	Møter	6
3.2	Saker	6
3.3	Opplæring og faglig samarbeid	6
4.	Avslutning	6
5.	Vedlegg: Saker behandlet i kontrollutvalget i 2021	7

1. Om kontrollutvalget, mandat og sammensetning

Alle kommuner skal ha et kontrollutvalg valgt av kommunestyret, se kommuneloven § 23-1. Kontrollutvalget er kommunestyrets kontrollorgan, og skal føre løpende kontroll med den kommunale forvaltningen.

1.1 Kontrollutvalgets sammensetning i 2021

Faste medlemmer		Varamedlemmer
Arnstein Trøite	Leder	For Trøite (Sv): 1. Harald Voldseth 2. Edvin Mebust 3. Wenche Krogstad
Elin Wiggen Dahl	Nestleder	For Dahl (H/Krf): 1. Lars Rolseth 2. Oddvar Raaen 3. Diana Kovzan
Brit Mari Langseth	Medlem	For Langseth og Aashaug (Sp): 1. Nils Olav Stokke 2. Jon Erik Haarstad 3. Sonja Sandvik
Ole Einar Aashaug	Medlem	
Gunnar Olav Balstad	Medlem	For Balstad (Ap): 1. Aase Uthus 2. Terje Hafstad 3. Britt Heidi Fossum

Gunnar Olav Balstad er kommunestyrets representant i kontrollutvalget.

Kontrollutvalget størrelse og representasjon i kommunestyret er i samsvar med kravene i kommuneloven. Det gjelder også kommunelovens krav til jevn fordeling mellom kjønnene.

1.2 Reglement for kontrollutvalget

Reglement for kontrollutvalget er vedtatt av kommunestyret, sak 11/20. Reglementet er publisert på [utvalgets nettside](#).

Kontrollutvalgsmøter i Selbu kommune kan gjennomføres som fjernmøter dersom utvalgets leder bestemmer det, se sak 132/20.

1.3 Rammer for utvalgets arbeid

Kontrollutvalgets hovedoppgave er å føre kontroll med den kommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret og påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning.

Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven sørge for at følgende oppgaver blir utført:

- Regnskapsrevisjon – påse at kommunens regnskaper revideres på en betryggende måte, avgi uttalelse om årsregnskapet og påse at revisors påpekninger til årsregnskapet blir fulgt opp.
- Forvaltningsrevisjon – utarbeide plan for forvaltningsrevisjon, basert på risiko og vesentlighetsvurdering, følge og rapportere resultatet til kommunestyret.
- Eierskapskontroll – utarbeide plan for eierskapskontroll og føre kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper, og rapportere resultatet til kommunestyret.

- Vedtak – Påse at vedtak som kommunestyret treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter blir fulgt opp
- Valg av revisjonsordning – kontrollutvalget avgir innstilling om valg av revisjonsordning til kommunestyret og eventuelt innstiller på valg av revisor.
- Budsjett – utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen.

Innenfor disse rammene skal kontrollutvalget utføre kontrollarbeidet på vegne av kommunestyret, for å bidra til god tjenestekvalitet, effektiv ressursutnyttelse og å sikre at politiske vedtak blir fulgt opp.

I tillegg kan kontrollutvalget på eget initiativ, ta opp forhold som kan oppfattes som uønskede eller i strid med mål om en effektiv og forsvarlig forvaltning av kommunens ressurser.

Kommunestyret kan be kontrollutvalget utføre konkrete kontrolloppgaver på sine vegne. Kommunestyret har ikke gjort dette i 2021.

1.4 Kontrollutvalgets ressurser

1.4.1 Sekretariat

Kontrollutvalget har sekretariatsbistand fra Konsek Trøndelag IKS, der kommunene er en av deltagerne/eierne sammen med 31 andre kommuner og fylkeskommunen.

Sekretariatet utreder saker, bistår kontrollutvalget i praktisk tilrettelegging og oppfølging av møter, utarbeider forslag til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, samt følger opp vedtak.

I det løpende arbeidet er sekretariatet bindeledd mellom kontrollutvalget og revisjonsselskap, og utfører oppgaver på vegne av kontrollutvalget.

1.4.2 Revisjon

Kommunen er medeier i Revisjon Midt-Norge SA. Kommunen har avtale om levering av samtlige revisjonstjenester der.

1.4.3 Økonomi

For å kunne utføre sin lovpålagte kontrollfunksjon på en god måte er det viktig at kontrollutvalget er gitt tilstrekkelig med ressurser.

Kontrollutvalget utarbeider årlig forslag til budsjett for kontroll og revisjon. Dette skal følge innstillingen til årsbudsjett til kommunestyret, sak 25/21.

Kontrollutvalgets regnskap

Arts- gruppe	Tekst	Regnskap 2021	Budsjett 2021
000 – 099	Godtgjørelser og sosiale utgifter		
100 – 499	Driftsutgifter, kurs og reiser		
SUM DRIFTSUTGIFTER			

Kjøp av sekretariats- og revisjonstjenester

Art	Tekst	Regnskap 2021	Budsjett 2021
375	Sekretariat og revisjon		
SUM DRIFTUTGIFTER			

Utgiftene til sekretariat og revisjon var i 2021 henholdsvis kr 247.000 og kr. 781.000.

2. Lovpålagte oppgaver

2.1 Regnskapsrevisjon

Kontrollutvalget behandler saker om regnskapsrevisjon på flere møter gjennom året. Det er etablert rutiner for orienteringer fra oppdragsansvarlig regnskapsrevisor i forbindelse med avleggelse av revisjonsberetning, samt informasjon om planlegging og status for finansiell revisjon og eventuelle områder det arbeides spesielt med.

Kontrollutvalget skal uttale seg om kommunens årsregnskap og årsberetning. Kontrollutvalgets uttalelse er lagt fram for formannskapet og inngikk som beslutningsgrunnlag ved kommunestyrets behandling av regnskapet for 2020.

Kontrollutvalget anbefalte at årsregnskap og årsberetning for 2020 skulle godkjennes.

2.2 Forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget skal utrede behovet for, planlegge og bestille forvaltningsrevisjoner i kommunen og resultatene fra arbeidet skal rapporteres til kommunestyret.

Kontrollutvalget har ikke fått rapporter fra forvaltningsrevisjon i 2021.

2.3 Eierskapskontroll

Kontrollutvalget skal kontrollere at selskapene som kommunen er eier i blir drevet i tråd med politiske vedtak og lovverket. Utvalget skal også føre kontroll med at formålet med eierskapet blir ivare tatt og at eierstyringen er god.

2.3.1 Rapport om kontroll med eierstyringen

Kontrollutvalget gjennomførte en undersøkelse av kommunens eierstyring i 2021. Rapporten beskrev kommunens rutiner for å ivareta egne eierskap. Kontrollutvalgets innstilling ble vedtatt med en mindre redaksjonell endring:

Kommunestyret ber kommunedirektøren

- a) Utarbeide forslag til ny eierskapsstrategi i løpet av 2022, som blant annet gir en oversikt over kommunens eierskap og formålet med eierskapene.
- b) Årlig legge fram en rapport om tilstanden i selskap der kommunen har eierskap eller andre eierinteresser
- c) Påse at eierskapsutvalget årlig orienterer kommunestyret om kommunens eierengasjement i heleide selskap og selskap som kommunen har aksjemajoritet i.

2.4 Påse-ansvar overfor revisor

Kontrollutvalget skal påse at de formelle kravene til revisor blir overholdt, for eksempel krav til utdanning, vandel, uavhengighet og objektivitet. Disse forholdene hviler det et ansvar på revisor å dokumentere, og det er etablert rutiner for at dette skjer.

For å følge opp ansvaret slik det går fram av krav i forskriftene, har kontrollutvalget lagt vekt på en god dialog med revisor og løpende informasjon om det løpende revisjonsarbeidet. For regnskapsrevisjon orienterer oppdragsansvarlig revisor rutinemessig i utvalgets møter.

Når det gjelder forvaltningsrevisjon er dialogen knyttet til den enkelte undersøkelse.

3. Annet arbeid i utvalget

3.1 Møter

Kontrollutvalget har i 2021 avholdt 5 møter og behandlet 36 saker, av sakene gikk videre til kommunestyret for endelig behandling. En fullstendig oversikt over sakene som er behandlet i kontrollutvalget er vist i vedlegg.

3.2 Saker

En stor del av kontrollutvalgets saksbehandling omfatter forhold det er pålagt å arbeide med gjennom kravene i kommunelovens del 7 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon. Hvilket fokus som velges i de ulike arbeidsoppgavene er det i stor grad opp til utvalget å definere.

Kontrollutvalget har i løpet av fjoråret fulgt opp en henvendelse om nedklassifisering av kommunale veier. I tillegg har kontrollutvalget blitt orientert om hvordan administrasjonen har fulgt opp statsforvalterens tilsyn på landbruksområdet.

3.3 Opplæring og faglig samarbeid

Alle medlemmer i kontrollutvalget har fått tilbud om å delta i opplæring og faglig samarbeid gjennom Konsek Trøndelag IKS, Norges kommunerevisorforbund og Forum for kontroll og tilsyn.

Utvalget har vært representert på disse samlingene i 2021:

- Norges kommunerevisorforbunds samling for kontrollutvalg (digitalt)
- FKTs kontrollutvalgslederskole
- Konsek Trøndelags samling for kontrollutvalg (digitalt)

4. Avslutning

Årsmeldingen er en oppsummering av årets virksomhet i kontrollutvalget, utvalgets saker ligger åpent på [sekretariatets hjemmesider](#).

Kontrollutvalgets arbeid skal bidra til å styrke tilliten til lokaldemokratiet. Utvalget mener å ha bidratt til dette og vil takke kommunestyret og administrasjonen for samarbeidet.

Selbu, 09.02.2022
Kontrollutvalget

5. Vedlegg: Saker behandlet i kontrollutvalget i 2021

Saksnr	Møtedato	Sakstittel
01/21	03.02.2021	Bestilling av forvaltningsrevisjon av kvalitet i helse- og omsorgsarbeidet
02/21		Kontrollutvalgets årsmelding for 2020
03/21		Rapportering - forbruk av revisjonsressurser i 2020
04/21		Referatsaker
05/21		Eventuelt
06/21		Godkjenning av møteprotokoll
07/21	17.03.2021	Orientering om foreldreundersøkelsen i barnehagene
08/21		Orientering om arbeidet med arbeidsmiljø under koronapandemien
09/21		Prosjektplan - forvaltningsrevisjon av kvalitet i helse- og omsorgsarbeidet
10/21		Bestilling av eierskapskontroll
11/21		Virksomhetsbesøk i 2021
12/21		Referatsaker
13/21		Eventuelt
14/21		Godkjenning av møteprotokoll
15/21	05.05.2021	Kontrollutvalgets uttalelse om Selbu kommunes årsregnskap og årsberetning for
16/21		Orientering om håndheving av boplikten
17/21		Tilsyn med landbruksforvaltningen - kommunens tilbakemelding
18/21		Referatsaker
19/21		Eventuelt
20/21		Godkjenning av møteprotokoll
21/21		Henvendelse til kontrollutvalget om nedklassifisering av veger
22/21		Kontrollutvalgets uttalelse - Selbu Næringsselskap KFs årsregnskap for 2020
23/21	15.09.2021	Orientering om status for prosjektet Sammen i Selbu
24/21		Prosjektplan for forvaltningsrevisjon av kommunens eierstyring
25/21		Økonomiplan for 2022-2025 med budsjett for 2022
26/21		Referatsaker
27/21		Eventuelt
28/21		Godkjenning av møteprotokoll
29/21		Forenklet etterlevleseskontroll av selkostområdet
30/21	24.11.2021	Orientering om arbeidet med internkontroll i landbruksforvaltningen
31/21		Orientering om oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår på kommunens byggeplasser.
32/21		Rapport fra eierskapskontroll av eierstyringen
33/21		Revisjonsstrategi
34/21		Forslag til års- og møteplan for 2022
35/21		Referatsaker
36/21		Eventuelt

Referatsaker

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Selbu kommune

Møtedato

09.02.2022

Saknr

04/22

Saksbehandler Torbjørn Berglann

Arkivkode FE - 033, TI - &17

Arkivsaknr 22/4 - 1

Forslag til vedtak:

Referatsakene tas til orientering.

Vedlegg

Melding om politisk vedtak - Rapport fra eierskapskontroll av eierstyring

Ordfører er reklamemodell, er det lov

Råd om etisk standard i foretak og selskap

Artikkel fra Kontroll og revisjon_Råd om etisk standard i foretak og selskap

Uavhengigheten og tilliten til kontrollutvalget må ivaretas

Sekretariatets timeleveranse i 2020 og 2021

Saksopplysninger

Disse sakene blir lagt fram i møtet:

1. Melding om politisk vedtak - kommunestyrets behandling av rapport fra eierskapskontroll
2. Ordfører er reklamemodell, er det lov?
3. Råd om etisk standard i foretak og selskap
4. Debattinnlegg fra FKT om kontrollutvalgets uavhengighet og tillit
5. Sekretariatets timeleveranse i 2020 og 2021

Selbu kommune

Servicetorget

KONSEK TRØNDELAGE IKS
Postboks 2564
7735 STEINKJER

Melding om vedtak

Deres ref:

Vår ref: (bes oppgitt ved svar)
2010/1783-29/255/GERFUG Dok:17507/2021

Dato
21.12.2021

Rapport fra eierskapskontroll av eierstyring

Behandling i Kommunestyret - 13.12.2021

Første setning i innstilling endres som følger:
Kommunestyret ber kommunedirektøren om å.....

Votering: Kontrollutvalgets innstilling med ovenfor nevnte endring vedtas. **Enst.**

Vedtak i Kommunestyret - 13.12.2021

Kommunestyret ber kommunedirektøren

- Utarbeide forslag til ny eierskapsstrategi i løpet av 2022, som blant annet gir en oversikt over kommunens eierskap og formålet med eierskapene.
- Årlig legge fram en rapport om tilstanden i selskap der kommunen har eierskap eller andre eierinteresser
- Påse at eierskapsutvalget årlig orienterer kommunestyret om kommunens eierengasjement i heleide selskap og selskap som kommunen har aksjemajoritet i.

Dette til orientering.

Med hilsen

Gerd Fuglem
Konsulent

Dette brevet er godkjent elektronisk i Selbu kommune og har derfor ingen signatur.

Ordfører er reklamemodell, er det lov?

Kommunal Rapport 25.10.2021, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen

Kan en ordfører reklamere for butikker og annet privat næringsliv?

SPØRSMÅL: I førre veke vart ordføraren vår avbilda som modell for fleire butikkar på eit av våre lokale kjøpesenter, i samband med ein kampanje for ein kleskjede.

Ser du nokre utfordringar eller problemstillingar knytt til det å nytte ein ordførar i reklamesamanheng for privat næringsliv?

Eg tenkjer då i høve til til dømes habilitet og konkurransefortrinn.

SVAR: Det er ingen regler som forbyr en ordfører å stille opp i en slik sammenheng, med eller uten godtgjøring, men han må klart nok ikke gi inntrykk av at han opptrer på vegne av kommunen eller som ordfører.

Han bør derfor ikke la seg avbilde med ordførerkjeden i denne sammenheng. Inhabilitet blir normalt ikke et problem, men hvis reklameoppdraget fortsatt pågår eller stadig er aktuelt, eller han har mottatt betydelige beløp for dette, må det ved behandling av saker som angår de aktuelle butikkene, etter [forvaltningsloven § 6](#) andre avsnitt, tas stilling til om dette er «særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet».

Spørsmålet om det uansett er passende at en ordfører opptrer i slike sammenhenger, får man diskutere i lokalmiljøet.

Råd om etisk standard i foretak og selskap

Kommuner har overordnet ansvar for hele kommunens virksomhet, også den delen som er organisert i egne foretak og selskap. Kommunesektorens etikktvalg har gitt noen anbefalinger og råd for etiskarbeidet i disse virksomhetene.

Det finnes om lag 2800 kommunale selskap og foretak i Norge, med en kommunal eierandel på minst 50 prosent. Disse forvalter store verdier på vegne av fellesskapet. Til tross for en noe fristilt status er det likevel kommunestyret og fylkestinget som har det overordnede ansvaret.

Europarådet har pekt på risiko for korrupsjon og uetisk atferd som ligger i en økende fragmentering av lokal styring, blant annet i form av at offentlige tjenester utkontrakteres. At aktiviteter flyttes fra kommunen og ut i selskap, gjør at grensene mellom offentlig og privat i mange henseender blir utydelige. Det betyr at også risiko for korrupsjon og uetisk atferd spres.

Kommunesektorens etikktvalg har laget et notat som kan understøtte arbeidet med etikk og anti-korrupsjon i foretak og selskap. Utvalget viser hvilke verktøy KS tilbyr, beskriver noen eksempler og spørsmål til refleksjon.

Etikktvalget har også utarbeidet 12 råd som kan være nyttige i arbeidet med å sikre høy etisk standard i foretak og selskap:

1. Folkevalgte i kommunestyre/fylkesting bør ikke sitte i styrene i kommunale foretak, kommunale selskaper eller interkommunale selskaper. Kommunestyret bør kjenne til utfordringer som kan oppstå når folkevalgte i kommunestyret sitter som styremedlemmer i disse, for eksempel spørsmålet om habilitet.
2. Styremedlemmer i kommunale foretak og selskap bør få tilbud om opplæring i rollen som styremedlem.
3. Kommunale foretak og selskap bør ha egne etiske retningslinjer, ev. bør kommunens etiske retningslinjer også omfatte foretak og selskap.
4. Kommunen bør utarbeide eierskapsstrategi, og lage rutiner som sikrer at denne og eiermelding følges opp og behandles i kommunestyret, for eksempel ved årlige «tilstandsrapporter».
5. Det bør arrangeres jevnlig eiermøter og eierdager mellom relevante representanter fra

kommunen som eier, og styret og daglig leder i foretakene/selskapene.

6. Det er kommunestyret eller kommunerådet som organ som er eier og utøver eirollen. Det forutsetter god kommunikasjon om og mellom kommunestyret og representantskap/generalforsamling, samt at stemmegivning er politisk forankret i kommunestyret. Kommunestyret bør forholde seg aktivt til årsberetninger o.l. fra kommunale foretak og selskaper.
7. Ved etablering av foretak og selskaper, valg av styre o.l. bør kommunestyret rette oppmerksomhet mot hvordan eirollen skal ivaretas, om betydningen av vedtekter og selskapsavtaler, samt hensyn til åpenhet, informasjon, roller og habilitet med videre.
8. Kommunen som eier bør gi noen retningslinjer for styremedlemmers godtgjøring.
9. Gjennom eierskapsmelding eller annet bør kommunestyret fastsette overordnede prinsipper for sitt eierskap. Det kan for eksempel gis forventninger om følgende:
 - samfunnsansvarlig drift
 - at selskapene har antikorrupsjonsprogram og tiltak for å hindre arbeidslivskriminalitet
 - at selskapene jevnlig bytter revisor
 - at selskapene har eget etisk regelverk
 - at FNs bærekraftsmål er en del av rammen for virksomheten
10. Kontrollutvalget er et viktig redskap for kommunestyret, og bør brukes aktivt. Gode rammebetingelser er viktig slik at utvalget kan utøve sin funksjon på en god måte.
11. Kommunestyret bør bidra til at det gjennomføres jevnlig risiko- og vesentlighetsanalyser med henblikk på uetisk atferd og korrupsjon.
12. Styremedlemmer i kommunalt foretak og selskap bør registreres i KS styreverregister.

Kilde: KS

Råd om etisk standard i foretak og selskap

Kommuner har overordnet ansvar for hele kommunens virksomhet, også den delen som er organisert i egne foretak og selskap. Kommunesektorens etikktvalg har gitt noen anbefalinger og råd for etiskarbeidet i disse virksomhetene.

Det finnes om lag 2800 kommunale selskap og foretak i Norge, med en kommunal eierandel på minst 50 prosent. Disse forvalter store verdier på vegne av fellesskapet. Til tross for en noe fristilt status er det likevel kommunestyret og fylkestinget som har det overordnede ansvaret.

Europarådet har pekt på risiko for korrupsjon og uetisk atferd som ligger i en økende fragmentering av lokal styring, blant annet i form av at offentlige tjenester utkontrakteres. At aktiviteter flyttes fra kommunen og ut i selskap, gjør at grensene mellom offentlig og privat i mange henseender blir utydelige. Det betyr at også risiko for korrupsjon og uetisk atferd spres.

Kommunesektorens etikktvalg har laget et notat som kan understøtte arbeidet med etikk og anti-korrupsjon i foretak og selskap. Utvalget viser hvilke verktøy KS tilbyr, beskriver noen eksempler og spørsmål til refleksjon.

Etikktvalget har også utarbeidet 12 råd som kan være nyttige i arbeidet med å sikre høy etisk standard i foretak og selskap:

1. Folkevalgte i kommunestyre/fylkesting bør ikke sitte i styrene i kommunale foretak, kommunale selskaper eller interkommunale selskaper. Kommunestyret bør kjenne til utfordringer som kan oppstå når folkevalgte i kommunestyret sitter som styremedlemmer i disse, for eksempel spørsmålet om habilitet.
2. Styremedlemmer i kommunale foretak og selskap bør få tilbud om opplæring i rollen som styremedlem.
3. Kommunale foretak og selskap bør ha egne etiske retningslinjer, ev. bør kommunens etiske retningslinjer også omfatte foretak og selskap.
4. Kommunen bør utarbeide eierskapsstrategi, og lage rutiner som sikrer at denne og eiermelding følges opp og behandles i kommunestyret, for eksempel ved årlige «tilstandsrapporter».
5. Det bør arrangeres jevnlige eiermøter og eierdager mellom relevante representanter fra

kommunen som eier, og styret og daglig leder i foretakene/selskapene.

6. Det er kommunestyret eller kommunerådet som organ som er eier og utøver eirollen. Det forutsetter god kommunikasjon om og mellom kommunestyret og representantskap/generalforsamling, samt at stemmegivning er politisk forankret i kommunestyret. Kommunestyret bør forholde seg aktivt til årsberetninger o.l. fra kommunale foretak og selskaper.
7. Ved etablering av foretak og selskaper, valg av styre o.l. bør kommunestyret rette oppmerksomhet mot hvordan eirollen skal ivaretas, om betydningen av vedtekter og selskapsavtaler, samt hensyn til åpenhet, informasjon, roller og habilitet med videre.
8. Kommunen som eier bør gi noen retningslinjer for styremedlemmers godtgjøring.
9. Gjennom eierskapsmelding eller annet bør kommunestyret fastsette overordnede prinsipper for sitt eierskap. Det kan for eksempel gis forventninger om følgende:
 - samfunnsansvarlig drift
 - at selskapene har antikorrupsjonsprogram og tiltak for å hindre arbeidslivskriminalitet
 - at selskapene jevnlig bytter revisor
 - at selskapene har eget etisk regelverk
 - at FNs bærekraftsmål er en del av rammen for virksomheten
10. Kontrollutvalget er et viktig redskap for kommunestyret, og bør brukes aktivt. Gode rammebetingelser er viktig slik at utvalget kan utøve sin funksjon på en god måte.
11. Kommunestyret bør bidra til at det gjennomføres jevnlig risiko- og vesentlighetsanalyser med henblikk på uetisk atferd og korrupsjon.
12. Styremedlemmer i kommunalt foretak og selskap bør registreres i KS styreverregister.

Kilde: KS

Uavhengigheten og tilliten til kontrollutvalget må ivaretas

Kommunal Rapport 15.12.2021, Anne-Karin Femanger Pettersen, generalsekretær i Forum for Kontroll og Tilsyn

Det vil undergrave kontrollutvalgets uavhengighet og tillit hvis kommunens ledelse skal gis tilgang til utvalgets arkiv.

I Kommunal Rapport 16. november [svarer KS-advokatene Frode Lauareid og Geir S. Winters](#) på mitt debattinnlegg der jeg [spør om det er trygt å varsle til kontrollutvalget](#) (29. september).

Kontrollutvalget mottar varsler, og det må vi forholde oss til.

Vi er enige om at kommunene må etablere et trygt varslingssystem. Andelen som frykter gjengjeldelse ved varsling, er altfor høyt. Kontrollutvalgene får tidvis også inn henvendelser om at varslingsrutiner ikke fungerer i kommunene.

Lauareid og Winters mener det er vanskelig å se noe reelt behov for involvering fra kontrollutvalgets side i varslingssaker når det er flere andre varslingskanaler.

Det var heller ikke mitt poeng. Kontrollutvalget skal ikke være en del av kommunens varslingssystem.

Rita Holberg, leder av kontrollutvalget i Fredrikstad, [argumenterer godt for det i sitt innlegg](#) (29. november). Det er kontrollutvalgets rolle å undersøke om kommunens varslingsordning er forsvarlig. Da kan ikke utvalget være en del av det systemet som skal kontrolleres.

Men kontrollutvalget *mottar* varsler, og det må vi forholde oss til. Et varsel kan også inneholde andre opplysninger som er relevante for kontrollutvalget.

Kontrollutvalgene er vel kjent med at ansvaret for å behandle varsel og følge dette opp tilligger andre. Det utelukker ikke at kontrollutvalget og sekretariatet kan påse at varselet kommer til rett adresse uten ugrunnet opphold. Sekretariat og kontrollutvalg vil tvert imot være de beste garantister for at dette skjer.

Uansett om det mottatte varselet gir grunnlag for kontrollhandlinger eller ikke, foregår det en form for saksbehandling når kontrollutvalget mottar en henvendelse om en varslingssak. Henvendelsen skal journalføres og arkiveres på ordinært vis hos kontrollutvalgets sekretariat.

Forum for kontroll og tilsyn (FKT) og Norges Kommunerevisorforbund har spurt departementet om sekretariatene kan vise til arbeidsmiljølovens § 2A-7 om taushetsplikt ved ekstern varsling til offentlig myndighet, for å unngå at varslers identitet og andre personopplysninger blir kjent internt i kommunen.

Denne bestemmelsen krever taushetsplikt også overfor sakens parter (kommunen) og deres representanter (kommunens advokat). Det vil i så fall gi varsler større trygghet. Vi venter fortsatt på svar fra Arbeids- og sosialdepartementet.

Kontrollutvalgets uavhengighet er prinsipiell og knytter seg ikke bare til varslingssaker.

Lauareid og Winters viser til at kontrollutvalget etter loven er en del av kommunen, og dermed et internt organ.

Kontrollutvalget er først og fremst kommunestyrets kontrollorgan. Valg til kontrollutvalget er underlagt strenge valgbarhetsregler. Uavhengighet for kontrollutvalget og sekretariat er et viktig prinsipp i kontrollarbeidet.

Det skal være vanntette skott mellom sekretariatet og kommunedirektøren. I praksis betyr det blant annet at kontrollutvalgets arkiv organiseres separat fra kommunens.

Det vil undergrave kontrollutvalgets uavhengighet og tillit hvis kommunens ledelse skal gis tilgang til arkivene gjennom unntaksbestemmelsene om taushetsplikt i forvaltningsloven.

FKT kan således ikke se at det reises noen prinsipielle betenkeligheter i saker hvor kontrollutvalget mottar et varsel, og ekspederer dette videre for oppfølging.

Meninger i debattinnlegg står for skribentens regning.

Selbu kommune
kontrollutvalget
Rådhuset
7580 SELBU

Vår saksbehandler: Torbjørn Berglann, tlf. 400 67 058

E-post: torbjorn.berglann@konsek.no

Deres ref.:

Vår ref.: 22/3-23

Oppgis ved alle henvendelser

Vår dato: 12.01.2022

Sekretariatets timeleveranse i 2020 og 2021

I dette notatet vil Konsek Trøndelag orientere kontrollutvalget om timeleveransen i 2020 og 2021, og om hva leveransen skal inneholde.

Konsek Trøndelag lager årlige budsjett for timeleveransen til hvert kontrollutvalg. Budsjettet er et anslag for hvor mange timer vi regner med å levere til kontrollutvalgene i et normalt driftsår. Selskapets medarbeidere fører regnskap for hva de bruker arbeidstiden til, slik at det er mulig å ha oversikt over timeleveransen til hvert av utvalgene:

Timebudsjett og leveranse i 2020 og 2021 – Selbu

År	Timebudsjett	Timeregnskap	Avvik i timer	Avvik i prosent
2020	256 timer	209 timer	-47 timer	-18 %
2021	256 timer	154 timer	-102 timer	-40 %

Hvorfor er det avvik mellom timebudsjett og -leveranse?

Avvik mellom de budsjetterte timene og den faktiske timeleveransen kan ha mange forklaringer. Timebudsjettet er et anslag for tidsbruken ved ordinær drift. Noen år behandler kontrollutvalget saker som krever at sekretariatet bruker ekstra ressurser, dermed blir leveransen større enn forventet. Hvis utvalget har en erfaren sekretær, så kan det forklare at vi bruker færre timer enn budsjettert, mens nyansatte som regel bruker flere timer enn budsjettert. Kontrollutvalgets aktivitetsnivå spiller også inn på ressursbruken. Høyt aktivitetsnivået krever større innsats fra sekretariatet, mens lavt aktivitetsnivå reduserer vår tidsbruk. Aktivitetsnivået kan variere fra år til år og mellom valgperiodene.

Konsekvenser ved avvik fra budsjett

I leveranseavtalen mellom kommunen og Konsek Trøndelag er det et uttalt mål at timebudsjett og -leveranse skal være tilnærmet lik over en fireårsperiode. Ifølge avtalen skal ikke Konsek Trøndelag kreve ekstra honorar hvis leveransen overstiger budsjettet ett år. Vi skal heller ikke redusere kommunens honorar ved for lav leveranse. Hvis avviket varer over et lengre tidsrom, kan det være aktuelt å gjøre justeringer, slik at det blir sammenfall mellom honorar og leveranse.

Leveranseavtalen gir fleksibilitet og forutsigbarhet

Leveranseavtalen sikrer at kontrollutvalget får levert tjenestene det har behov for, selv om behovet noen år er vesentlig høyere enn timebudsjettet. Avtalen gir også Konsek Trøndelag forutsigbare rammer. Som offentlig arbeidsgiver med kun faste ansatte, er selskapet nødt til å ha forutsigbar økonomi, selv i år der etterspørselen i én kommune er lavere eller høyere enn forventet. Selv om noen kommuner får lavere leveranse ett år, er det alltid noen som får en større leveranse. Som regel leverer selskapets medarbeidere flere timer til kontrollutvalgene enn det samlede timebudsjettet.

Hva inneholder leveransen?

Konsek Trøndelag er kontrollutvalgenes administrasjon og utfører alle arbeidsoppgaver som er nødvendig for at utvalgene skal fungere: Vi gjør alt administrativt arbeid i forbindelse med møteplanlegging og møteavvikling. Vi utreder sakene som skal behandles i kontrollutvalget, gir råd om hvordan de skal håndteres og følger opp utvalgets vedtak. Vi driver folkevalgtopplæring og koordinerer kontrollutvalgets arbeid med de statlige tilsynene.

Medarbeiderne i Konsek Trøndelag har bred kompetanse, blant annet innenfor økonomi og administrasjon, jus og samfunnsvitenskap. Vi har oversikt over lov- og regelverk som er viktig for kontrollutvalgene. Selskapet har dessuten to jurister som bistår i saker som krever juridisk kompetanse. Hver medarbeider skal være oppdatert på viktige politiske saker i kommunen, på kommunale planer og retningslinjer og følge kommunen i lokale medier. I sum mener vi at dette gir kontrollutvalgene et godt tjenestetilbud.

Vi vil heretter orientere om timeleveransen årlig.

Med hilsen
Konsek Trøndelag IKS

Torbjørn Berglann
daglig leder

Dette brevet er elektronisk godkjent og har derfor ikke signatur.

Eventuelt

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Selbu kommune

Møtedato

09.02.2022

Saknr

05/22

Saksbehandler Torbjørn Berglann

Arkivkode FE - 033, TI - &17

Arkivsaknr 22/4 - 3

Forslag til vedtak

Saken legges fram uten forslag til vedtak.

Godkjenning av møteprotokoll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Selbu kommune

Møtedato

09.02.2022

Saknr

06/22

Saksbehandler Torbjørn Berglann

Arkivkode FE - 033, TI - &17

Arkivsaknr 22/4 - 2

Forslag til vedtak

Møteprotokollen godkjennes.